اورتودوقسیا

آخلاق و دینی رساله

محل اداره: فنار روم پطریقخانه — مدیر مسؤل: ملهتیوس لوقاکیس

"Ετος Β' — 30 Ἰουνίου 1927 — Τεῦχος 15ον

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ
Καθηγητὴς Ἱ. Θεολογ. Σχολῆς Χάλκης

ΕΠΙ ΤΗ͂Ι ΕΟΡΤΗ͂Ι ΤΩΝ ΑΓ. ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΤΗΣ ΔΑΜΑΣΚΟΥ

Τῶν πατρικῶν παραδόσεων ἐνθουσιώδης πρόμαχος, ζηλωτὴς ὅσον οὐδεὶς ἄλλος τοῦ ἰδεώδους τῆς φυλῆς του, εἶχε δικαιώσει ὁ Παῦλος ἕως τότε τὰς εἰς αὐτὸν στηριχθείσας ἐλπίδας τῆς Συναγωγῆς. Συνενῶν δύναμιν λόγου ἀσυνήθη καὶ βαθύτητα σκέψεως πρὸς τὴν λεπτοτέραν μόρφωσιν τῆς ἐποχῆς ἦτο ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐνδεδειγμένος διὰ τὴν ὀργάνωσιν καὶ διεύθυνσιν τοῦ κατὰ τῆς νέας θρησκείας ἀγῶνος.

Πεπεισμένος ὅτι προσέφερε τὴν πλέον εὐπρόσδεκτον θυσίαν εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἰδεολογίας, εἶχεν ἐφοδιασθῇ διὰ γραμμάτων τοῦ Ἀρχιερέως πρὸς τὰς συναγωγὰς τῆς Δαμασκοῦ καὶ μετέβαινεν ἐκεῖ μετὰ τῶν ὀργά-

νων του διὰ νὰ συλλάβῃ καὶ «δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλὴμ» ὅσους θὰ εὕρισκε χριστιανούς.

Ὀκταήμερος περίπου ἦτο ἡ ἀπόστασις ἡ χωρίζουσα τὴν Δαμασκὸν ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἡ μακρὰ πορεία θὰ ἐγίνετο διὰ τῆς Γαλιλαίας, διὰ μέσου τερπνῶν χωρίων καὶ κατὰ μῆκος τῶν γραφικῶν ὀχθῶν τῆς Γενησαρέτ, ὅπου πλήθη μαθητῶν ἠκολούθησαν ἄλλοτε τὸν Ἰησοῦν. Ὁποία ἀντίθεσις μεταξὺ τῆς ἠρέμου ὡραιότητος τοῦ περιβάλλοντος καὶ τῆς τεταραγμένης συνειδήσεως τοῦ Παύλου! Εἶχε τὴν συναίσθησιν, ὅτι ἐπετέλει καθῆκον ἱερὸν καὶ ὅμως ἀνησυχία τις ἐτάραττε τὴν ψυχήν του. Τὸ βλέμμα του, εἰς τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ὅλη ἡ σφοδρότης τοῦ πρὸς τὴν ἐπικίνδυνον αἵρεσιν μίσους, ἀνεπαύετο εἰς τὴν ὡραιότητα τῆς φύσεως, ἀλλ' ἡ συνείδησις μάτην ἐζήτει ἀνάπαυσιν εἰς τὴν ἀναπόλησιν τοῦ προσφάτου παρελθόντος.

Εἰς ποίας ἀκρότητας εἶχε φθάσει! Ἀλλὰ καὶ πόσην δυσκολίαν πολλάκις δὲν ἐδοκίμασε διὰ νὰ συμβιβάσῃ τὴν φωνὴν τῆς εὐαισθήτου καρδίας του πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ σκληροῦ καθήκοντος, ὅταν «ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου» εἰσήρχετο εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν! Ὑπὲρ τῆς ἰουδαϊκῆς ἰδεολογίας, ὑπὲρ τῆς πατρῴας πίστεως εἶχεν ἐργασθῇ ὅσον οὐδεὶς ἄλλος. Διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς νέας θρησκείας εἶχε πράξει ὅ,τι τῷ ἐπέβαλλεν ἡ εἰς τὰ πάτρια ἀφοσίωσις. Καὶ ὅμως δὲν ᾐσθάνετο ἑαυτὸν εὐτυχῆ. Ἀντὶ τοῦ εὐχαρίστου συναισθήματος τὸ ὁποῖον δίδει ἡ ἐκτέλεσις τοῦ καθήκοντος, ᾐσθάνετο ἀνησυχίαν εἰς τὴν συνείδησιν. Καὶ ἡ ἀνησυχία αὕτη ἐπετείνετο ἐφ' ὅσον ἡ πορεία ἤγγιζε πρὸς τὸ τέρμα της.

Ἀλληλοδιάδοχοι ἐπανήρχοντο εἰς τὴν μνήμην του αἱ εἰκόνες τοῦ παρελθόντος. Ἐπανέβλεπε τὰ θύματά του. Καὶ μεταξὺ ὅλων τὴν ἁγίαν φυσιογνωμίαν τοῦ Στεφάνου. Ἔναυλος ἀκόμη ἤχει εἰς τὰ ὦτά του ἡ σθεναρὰ ἀπολογία τοῦ εὐγενοῦς μάρτυρος. Ἐὰν δὲ οἱ λόγοι δὲν ἐπέδρασαν εἰς τὸ συνεσκοτισμένον πνεῦμα τοῦ φανατικοῦ φαρισαίου, ἀλλ' ἡ τελευ-

ταία προσευχὴ τοῦ θύματος, ἡ ὁποία ἀπέπνεεν ὅλον τὸ ἄρωμα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ συγγνώμης, ἀναμφιβόλως ἀφῆκεν ἀνεξαλείπτους ἐντυπώσεις εἰς τὴν ψυχήν του.

Παράδοξον! Καὶ εἰς τὴν σκληροτέραν δοκιμασίαν ἐφαίνοντο εὐτυχεῖς οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ἐσταυρωμένου. Ἡ ἐλπίς των εἰς τὸν Χριστὸν ἐγιγαντοῦτο καθ' ἣν ἀκριβῶς στιγμὴν συντρίβεται ἡ ἀνθρωπίνη ἐλπίς, πρὸ τοῦ θανάτου. Μὲ πόσην δὲ ἀγαθότητα ἐφέροντο πρὸς τοὺς διώκτας των! Καὶ ὅσον ἐνεβάθυνεν εἰς τὸ χριστιανικὸν ζήτημα, τόσον ἐπολλαπλασιάζοντο αἱ ἀπορίαι του. Πῶς ἀπέθνησκον οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ὑπὲρ τοῦ ψεύδους, ἀφοῦ διὰ τῆς ἀρνήσεώς του ἠδύναντο νὰ ἐξαγοράσωσι τὴν ζωήν; Πῶς ἐκ μιᾶς ψευδοῦς φήμης ἐνεπνέοντο τόσον ἡρωϊσμόν; Τί κέρδος προσεπόριζεν εἰς τοὺς χριστιανοὺς ἡ πίστις των, παρὰ διωγμόν, στερήσεις, δεσμὰ καὶ θάνατον; Ἀλλ' ἡ εὐστάθειά των δὲν ἀπεδείκνυε τὴν εἰλικρίνειαν τῆς πίστεώς των, ὅταν διεκήρυττον, ὅτι εἶδον τὸν Ἰησοῦν ἀναστάντα; Καὶ ἐὰν πράγματι εἶχεν ἀναστῇ ὁ Χριστός;

Ὑπὸ τὸ κράτος τοιούτων σκέψεων καὶ ἀμφιβολιῶν, τὰς ὁποίας ἠγωνίζετο νὰ διαλύσῃ ἡ φαρισαϊκὴ ὑπερηφάνειά του δι' ἀντιθέτων συλλογισμῶν, εἶχε φθάσει πλέον ὁ Παῦλος πλησίον τῆς Δαμασκοῦ. Αἴφνης εἰς τὸ σκότος τῆς ψυχῆς του ἀνέτειλε φῶς. Ἦτο τὸ φῶς τῆς ἀληθείας ἡ ὁποία ἐλευθερώνει ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ ψεύδους. Εὑρίσκετο ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ διωκομένου Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος τὸν ἐκάλει εἰς τὴν νέαν θρησκείαν. Τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο ὅραμα ἦτο ἡ ἁπτοτέρα ἀπόδειξις τῆς Ἀναστάσεως. Ὅ,τι λοιπὸν μετὰ τόσης πίστεως ἐβεβαίουν οἱ χριστιανοὶ ἦτο ἀληθές. Ὁποῖον κλονισμὸν προὐκάλεσεν εἰς τὴν ψυχήν του ἡ φοβερὰ αὕτη ἀποκάλυψις! Ἀνεπόλησεν ἀμέσως τὸ ἁμαρτωλὸν παρελθόν του καὶ ἔφριξε. Εἶχε καταδιώξει τόσον ἀπηνῶς τὸν Χριστόν, τὴν χαρὰν καὶ τὴν προσδοκίαν τῶν ἀληθῶν Ἰσραηλιτῶν.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, συντετριμμένος ὑπὸ βαθυτάτης ὀδύνης καὶ συγκινήσεως, ἤκουεν ἐν Δαμασκῷ παρὰ τοῦ Ἀνανίου

τὸ διάγγελμα τοῦ Χριστοῦ. Κατελέγετο εἰς τὴν χορείαν τῶν Ἀποστόλων καὶ ἦτο προωρισμένος νὰ κηρύξῃ τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰ Ἔθνη. Κατὰ τί ὑπελείπετο τῶν ἄλλων Ἀποστόλων; Μήπως καὶ εἰς αὐτὸν δὲν εἶχεν ἐμφανισθῇ ὁ Κύριος; Ἐν μιᾷ στιγμῇ ᾐσθάνθη τελείαν μεταμόρφωσιν εἰς ὁλόκληρον τὴν ἐσωτερικὴν ζωήν, εἰς ὅλας τὰς σκέψεις καὶ τὰς πεποιθήσεις του. Διέκοπτε πᾶσαν σχέσιν πρὸς τὸ παρελθόν. Τί πρὸς αὐτὸν ἐὰν ἀπηρνεῖτο διὰ παντὸς τὴν ἰσχυρὰν εὔνοιαν τῆς Συναγωγῆς, τὰς ἀπολαύσεις καὶ τὰς τιμὰς τῆς θέσεως; Ὅλα ἐφαίνοντο εἰς αὐτὸν ὡς ὄνειρον ἀπατηλόν.

Μία ἡρωϊκή, μία ἁγία ἀπόφασις ἐκυριάρχει τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς του: Νὰ ἐργασθῇ ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ. Νὰ ἐξαγνίσῃ τὸ παρελθὸν καθοσιούμενος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ ἡ ἀπόφασις ἐκείνη ἀπετέλεσε τὴν ἰσχυροτέραν πίστιν του καὶ ἔκρινεν ὁριστικῶς περὶ τοῦ μέλλοντός του.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ σκληρότερος διώκτης τοῦ Χριστοῦ μετεμορφώθη εἰς τὸν θερμότερον Ἀπόστολον τοῦ Χριστιανικοῦ Ἰδεώδους. Ἐπίστευσεν ὡς προορισμόν του νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, τὸ πανταχόθεν πολεμούμενον καὶ πανταχοῦ ἀντιλεγόμενον, ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων μέχρι τῶν ἐσχατιῶν τοῦ κόσμου. Καὶ τὴν εὐγενῆ αὐτοῦ ἀποστολήν, εἰς τὴν ὁποίαν εὕρισκέ πως ἀνακούφισιν ἡ τεταραγμένη συνείδησίς του, ἐξετέλεσε μὲ αὐτοθυσίαν καὶ ἐνθουσιασμὸν ἀπαραδειγμάτιστον, διὰ μέσου τῶν τραχυτέρων στερήσεων, ἀγώνων καὶ δοκιμασιῶν, ἀπὸ τῆς εὐλογημένης ἐκείνης στιγμῆς, καθ' ἣν ὑπὸ τὰς εὐχὰς τοῦ Ἀνανίου ἐλάμβανε τὸ χρίσμα τῆς Ἀποστολικότητος μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἔκλινε τὸν αὐχένα ὑπὸ τὴν μάχαιραν τοῦ δημίου, ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Ἡ ἱστορικὴ πορεία πρὸς τὴν Δαμασκὸν ἐσημείωσεν ὁριστικῶς τὸ τέρμα ἑνὸς ἀγρίου πολέμου κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τὴν ἀφετηρίαν μιᾶς γονιμωτάτης ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποστολικῆς δράσεως.

Ο Μ. ΑΡΧΙΔΙΑΚΟΝΟΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

Β'.

ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΟΙ ΠΡΟΚΑΛΕΣΑΝΤΕΣ

ΤΗΝ ΝΕΑΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΙΝ ΤΟΥ ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΥ

Ἵνα ἐννοήσωμεν τοὺς λόγους, οἵτινες κατέστησαν ἀπαραίτητον τὴν σημερινὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Εὐχολογίου, ἀνάγκη νὰ γνωρίσωμέν πως τὴν κατάστασιν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ παρόντι. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἐπιβάλλεται νὰ γινώσκωμεν τρία τινά : α΄) πῶς εἰσήχθη καὶ ἐπεκράτησεν ἡ Μεταρρύθμισις ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ποία ἡ πρὸς ἀλλήλας σχέσις τῶν ἐν αὐτῇ μερίδων μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΘ΄ αἰῶνος· β΄) πῶς διεμορφώθησαν αὗται μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ πνεύματος τῆς Ὀξφόρδης καὶ τοῦ Ριτουαλισμοῦ καὶ γ΄) ποῖα γεγονότα προηγήθησαν ἀμέσως τῆς νέας ἀναθεωρήσεως.

α΄) Ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ μεταρρύθμισις μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΘ΄ αἰῶνος.

Ἐν πρώτοις δέον νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ Ἐκκλησία λόγῳ τῆς ἐκ τῆς Ρώμης ἀποστάσεως αὐτῆς οὐδέποτε ἐξερρωμαΐσθη οὕτως εἰπεῖν ἐξ ὁλοκλήρου. Ὄχι μόνον μεγάλα αὐτῆς τμήματα ὤφειλον τὴν ἐκχριστιάνισιν αὐτῶν εἰς Κελτοὺς ἱεραποστόλους, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἕνωσιν τῆς ρωμαϊκῆς ἱεραποστολῆς τοῦ Ἕλληνος Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας, Θεοδώρου τοῦ ἐκ Ταρσοῦ, μετὰ τῆς Κελτικῆς, οἱ μετὰ τῆς Ρώμης δεσμοὶ παρέμειναν ἀρκετὰ χαλαροί. Οὗτοι συνίσταντο εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Ἄγγλων Ἀρχιεπισκόπων ἀποδοχὴν τοῦ ὠμοφορίου (pallium) ἐκ τῆς Ρώμης καὶ εἰς τὴν καταβολὴν τοῦ Δηναρίου τοῦ ἀποστόλου Πέτρου εἰς αὐτήν. Γουλιέλμος ὁ Κατακτητής, καταλαβὼν τὸν θρόνον τῆς Ἀγγλίας, ἠρνήθη νὰ δώσῃ ὅρκον ὑποταγῆς εἰς τὸν Πάπαν Ρώμης, λέγων ὅτι τοιοῦτον ὅρκον οὐδέποτε μέχρι τότε εἶχε δώσῃ Ἄγγλος βασιλεύς. Ἐπὶ αἰῶνας κατόπιν ἐξηκολούθησεν ἡ διαμάχη μεταξὺ τοῦ Πάπα καὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας ἐν Ἀγγλίᾳ, ὁ δὲ μέγας χάρτης τῶν ἐλευθεριῶν (Magna Charta 1215) δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς διαμαρτυρία, ὄχι τόσον κατὰ τοῦ Παπισμοῦ, ὅστις κατώρθωσε νὰ καταστήσῃ τὸν βασιλέα Ἰωάννην μᾶλλον ὑποχεί-

ριον ἢ οἱονδήτινα τῶν προκατόχων αὐτοῦ, διότι οὗτοι καίτοι δὲν ἠρνοῦντο θεωρητικῶς τὴν ὑπεροχὴν τοῦ Πάπα, ἐν τῇ πράξει ἠθέτουν αὐτήν. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ἀπόρριψις τῆς αὐθεντίας τοῦ Πάπα ὑπὸ Ἑρρίκου τοῦ Η΄, κατ' οὐσίαν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ τελευταία τῶν τοιούτων διαμαρτυριῶν. Ἐξωτερικὸν γεγονός, οἷον ἡ ἐμφάνισις τῆς Μεταρρυθμίσεως ἐν τῇ ἠπειρωτικῇ Εὐρώπῃ καὶ ἡ συνεπείᾳ ταύτης ἐξασθένησις τοῦ Παπισμοῦ, συνέτεινεν, ὅπως ἡ διαμαρτυρία αὕτη προσλάβῃ διαρκῆ χαρακτῆρα καὶ μὴ κατασταλῇ ὑπὸ τοῦ Πάπα, ὡς κατεστάλησαν προηγουμένως πολλαὶ παρόμοιαι διαμαρτυρίαι.

Αἱ ἀφορμαὶ τῆς Μεταρρυθμίσεως ἐν Ἀγγλίᾳ δὲν φέρουσι τὸν χαρακτῆρα, τὸν ὁποῖον ἔχει ἡ Μεταρρύθμισις τοῦ Λουθήρου ἐν Γερμανίᾳ, ὅστις ἐκ καθαρῶς θρησκευτικῶν λόγων ὡρμήθη εἰς αὐτήν. Ἀλλ' εἶνε ὡσαύτως ἀληθές, ὅτι Ἑρρῖκος ὁ Η΄ δὲν ἐζήτησε παρὰ τοῦ Πάπα διαζύγιον, ὡς ἐννοοῦμεν τοῦτο σήμερον, ἀλλὰ τὴν ἀκύρωσιν ἁπλῶς τοῦ προηγουμένου γάμου αὐτοῦ, ὃν εἰδικῇ ἀδείᾳ τοῦ προκατόχου τοῦ τότε Πάπα εἶχε συνάψῃ μετὰ γυναικός, πρὸς ἣν συνεδέετο διὰ βαθμοῦ συγγενείας κωλυομένου ὑπὸ τῶν Κανόνων. Ὁ Πάπας ἠδύνατο βεβαίως νὰ ὑποχωρήσῃ· δὲν ἔπραξεν ὅμως τοῦτο χαριζόμενος εἰς τὸν θεῖον τῆς συζύγου τοῦ Ἑρρίκου Αἰκατερίνης, τὸν Αὐτοκράτορα Κάρολον, οὗ εἶχε περισσότερον ἀνάγκην ἢ τοῦ Ἑρρίκου τῆς Ἀγγλίας, πρὸς καταπολέμησιν τῶν ἀσπασθέντων τὸν Προτεσταντισμὸν γερμανικῶν κρατῶν. Τὸ γεγονὸς δέ, ὅτι ὁ Πάπας δὲν ἀπέρριψεν ἀμέσως τὴν ἀξίωσιν τοῦ Ἑρρίκου, ἀλλ' ἀφῆκεν ἄλυτον τὸ ζήτημα ἐπὶ μακρὰ ἔτη, δεικνύει, ὅτι δὲν ἤγετο οὔτε ὑπὸ θρησκευτικῶν οὔτε ὑπὸ ἠθικῶν ἐλατηρίων. Ὅτε δὲ ἐπὶ τέλους ὁ Πάπας ἐπέτρεψε νὰ ἐκδικασθῇ ἡ ὑπόθεσις ἐν Ἀγγλίᾳ, τότε Ἑρρῖκος ὁ Η΄ ἀπεφάσισε νὰ ἀποδεχθῇ τὴν συμβουλὴν τοῦ Cranmer καὶ νὰ διευθετήσῃ τὸ ζήτημα ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ Κράτους ἀπορρίπτων τὴν αὐθεντίαν τοῦ Πάπα. Ἐκ τούτου καταφαίνεται, ὅτι οὐχὶ θρησκευτικοὶ λόγοι προὔτρεψαν Ἑρρῖκον τὸν Η΄ πρὸς διάρρηξιν τῶν σχέσεων. Ὁ Ἑρρῖκος μάλιστα εἶχε γράψῃ διατριβὴν ἐναντίον τοῦ Λουθήρου, ἕνεκα τῆς ὁποίας καὶ ἀνεκηρύχθη ὑπὸ τοῦ Πάπα «ὑπερασπιστὴς τῆς πίστεως» καὶ μετὰ τὴν διακοπὴν τῶν σχέσεων δὲν φαίνεται, ὅτι μετέβαλε θεολογικὰ φρονήματα. Τὸ μόνον, καθ' ὃ ἐνεωτέρισεν ἦτο, ὅτι διέταξε τὴν μετάφρασιν τῆς Λιτανείας (σειρᾶς αἰτήσεων ὁμοίας πρὸς τὴν ἡμετέραν Ἐκτενῆ) εἰς τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν δημοσίᾳ καθ' ἑκάστην Κυριακὴν ἀνάγνωσιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἀγγλιστί. Καὶ ἡ διάλυσις τῶν Μοναστηρίων δὲν προῆλθεν ἐκ λόγων δογματικῶν, ἀλλὰ ταῦτα ὑπαγόμενα οὐχὶ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἀγγλίας, ἀλλ' ὑπὸ τὴν τοῦ Πάπα ἀπέβησαν μετὰ τὴν διακοπὴν τῶν σχέσεων πρὸς τὴν Ῥώμην

ἑστίαι ἀντιδράσεως καὶ διότι ἐκ τῆς δημεύσεως τῶν κτημάτων αὐτῶν προσεπορίσθησαν ὠφελείας αὐτὸς καὶ οἱ αὐλικοὶ αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐνῷ ἡ Μεταρρύθμισις ἐν Ἀγγλίᾳ ἦτο μᾶλλον πολιτικὸν ἢ θρησκευτικὸν κίνημα, ὁ ἐν τῇ ἠπειρωτικῇ Εὐρώπῃ ἐξαπλωθεὶς Προτεσταντισμὸς ἐπωφελήθη τῶν ἐνεργειῶν τούτων τοῦ Ἑρρίκου, ἵνα εἰσορμήσῃ καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἀφ' ὅτου Ἑρρῖκος ὁ Η΄ ἀπέρριψε τὴν αὐθεντίαν τοῦ Πάπα, κατήργησε τὰ Μοναστήρια καὶ ἀνέλαβεν αὐτὸς τὸν διορισμὸν τῶν Ἐπισκόπων, ἡ Προτεσταντικὴ θεολογία εὗρεν εἴσοδον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀγγλίας. Τὸ ρεῦμα τοῦτο ηὐξήθη ἔτι μᾶλλον μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ (1547), ὅτε ἀντὶ τῆς μεταφράσεως τμημάτων τινῶν ἐκ τῶν ἀρχαίων λειτουργικῶν βιβλίων εἰς τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν, ἐζητήθη ἡ σύνταξις νέου λειτουργικοῦ βιβλίου, ὄχι ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ὅστις παρέμενεν ἀπαθὴς θεατὴς τῶν ἀνωτέρω γεγονότων, ἀλλ' ὑπὸ τῶν κατεχόντων τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ τὰ πολιτικὰ ἀξιώματα. Τὸ πρῶτον Εὐχολόγιον Ἐδουάρδου τοῦ ΣΤ΄ (1549) δεικνύει, ὡς εἴδομεν πρότερον, τὴν πρώτην διασταύρωσιν τοῦ Λουθηρανισμοῦ καὶ τῆς Ἀγγλικῆς καθολικῆς θεολογίας, τῆς ὁποίας καὶ διετήρησε πολλὰ στοιχεῖα. Ὁ Cranmer μάλιστα ἰσχυρίζετο, ὅτι τὰ τρία τέταρτα τοῦ ἀρχαίου λειτουργικοῦ περιελήφθησαν ἐν τῷ νέῳ Εὐχολογίῳ. Τὸ Εὐχολόγιον τοῦτο, καίπερ εἰσήχθη εἰς χρῆσιν, οὐδέποτε ἀπέβη δημοφιλές, διότι οἱ μὲν προσκείμενοι πρὸς τὰς ἀρχαίας διατάξεις τ. ἔ. οἱ καθολικίζοντες ἀπεδοκίμαζον αὐτὸ ὡς διαστρεβλοῦν αὐτάς, οἱ δὲ ἄκροι Μεταρρυθμισταὶ ἐθεώρουν αὐτὸ ὡς ἄγαν συντηρητικόν. Οἱ τελευταῖοι δὲ καὶ ἐπέτυχον τὴν ἀναθεώρησιν αὐτοῦ κατὰ τὸ 1552. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐπῆλθε καὶ ἡ μεγαλειτέρα εἰσβολὴ τοῦ Προτεσταντισμοῦ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, διότι ἐκτὸς τοῦ μετριοπαθοῦς Λουθηρανισμοῦ εἰσώρμησαν εἰς αὐτὴν νῦν καὶ ὁ Καλβινισμὸς καὶ ὁ Ζβιγγλιανισμός. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐπιδράσεως τούτων εἶνε καταφανῆ εἰς τὰς γενομένας μεταβολὰς ἐν τῷ Εὐχολογίῳ καὶ ἰδίᾳ ἐν τῇ εὐχῇ τοῦ καθαγιασμοῦ τῶν τιμίων δώρων, ἥτις δύναται νὰ ἑρμηνευθῇ ὡς εὐνοοῦσα καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν Ζβιγγλιανὴν ἐκδοχὴν περὶ θείας εὐχαριστίας. Ὁ θάνατος τοῦ Ἐδουάρδου ἐσήμανε τὸ τέρμα τοῦ ἔργου τοῦ Cranmer τόσον ἐν τῇ πρώτῃ, τῇ καθολικιζούσῃ, ὅσον καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ, τῇ προτεσταντιζούσῃ αὐτοῦ μορφῇ. Ἀλλ' ἡ Μεταρρύθμισις ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἐδουάρδου τοῦ ΣΤ΄ ἀπέβη πλέον κίνημα θρησκευτικὸν καὶ δὴ πολέμιον, ὄχι μόνον πρὸς τὸν Παπισμόν, τὰς μεσαιωνικὰς αὐτοῦ πλάνας καὶ τοὺς νεωτερισμούς, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ἀρχαίαν καθολικὴν πίστιν, τὴν ὁποίαν συνέχεε πρὸς ἐκεῖνα.

Ἡ διάδοχος Ἐδουάρδου τοῦ ΣΤ΄, ἡ βασίλισσα Μαρία, ἐπεδόθη εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἐν Ἀγγλίᾳ διὰ μεθόδων,

ῶν ἡ ἀνάμνησις καὶ σήμερον ἐμποιεῖ φρίκην, καὶ ἀποκατέστησε τὴν ἀρχαίαν Λειτουργικὴν τάξιν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποτελειώσῃ τὸ ἔργον αὐτῆς ἀποθανοῦσα μετ᾿ ὀλίγα ἔτη. Ἡ ἀδελφὴ καὶ διάδοχος αὐτῆς Ἐλισάβετ ἀπεχθανομένη ἐξ ἴσου τὸν ἠπειρωτικὸν Προτεσταντισμὸν καὶ τὸν Παπισμὸν θὰ ἠδύνατο νὰ διατάξῃ τὰ πράγματα μᾶλλον εὐνοϊκῶς πρὸς τὴν καθολικίζουσαν μερίδα, ἂν μὴ λόγοι τακτικῆς ἐπέβαλλον εἰς αὐτὴν διάφορον πορείαν. Ἡ ἀρχαία Ρωμαϊκὴ Ἱεραρχία δὲν ἠνείχετο τὴν Ἐλισάβετ, καίτοι αὐτὴ ἐφέρετο πρὸς τοὺς ἐπισκόπους μετὰ σεβασμοῦ καὶ εὐγενείας. Ὁ λόγος οὗτος ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ στραφῇ πρὸς τοὺς παυθέντας ὑπό τῆς Μαρίας ἐπισκόπους, οἵτινες ἐξεπροσώπουν τὴν ἄκραν καλβινιστικὴν μερίδα ἐπὶ Ἐδουάρδου τοῦ ΣΤ΄. Οὗτοι εἶναι οἵτινες παρεκίνησαν αὐτήν, ὅπως ἐπαναφέρῃ εἰς ἰσχὺν τὸ δεύτερον ἐκ τῶν Εὐχολογίων Ἐδουάρδου τοῦ ΣΤ΄ τ. ἔ. τὸ τοῦ 1552, ἀλλ᾿ οὐχὶ ἄνευ μεταβολῶν τινων πρὸς τὸ καθολικώτερον, ὡς εἴδομεν. Τὸ Εὐχολόγιον τοῦτο ἀποκαθαρθέν πως τῶν προτεσταντικῶν αὐτοῦ ἀκροτήτων προωρίζετο εἰς χρῆσιν τόσον τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν, ὅσον καὶ τῶν ἄκρων Πουριτανῶν, ὅπερ καὶ ἐπετεύχθη καίτοι ὄχι ἄνευ βίας μέχρι τοῦ ἀφορισμοῦ τῆς Ἐλισάβετ ὑπὸ τοῦ Πάπα τῷ 1570. Μετὰ τὸν ἀφορισμὸν τοῦτον καὶ τότε μόνον ἤρξατο ἡ καταδίωξις τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπερ μαρτυρεῖ, ὅτι τὸ μῖσος τῶν Ἄγγλων κατὰ τῆς Ρώμης εἶχε πολιτικὰς μᾶλλον ἢ θρησκευτικὰς ἀφορμάς.

Ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν δύο μερίδων ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ, καθολικιζούσης καὶ προτεσταντιζούσης, ἐξακολουθεῖ καὶ κατὰ τοὺς δύο ἀκολούθους αἰῶνας, ὁτὲ μὲν ὑπερισχυούσης ταύτης, ὁτὲ δὲ ἐκείνης. Οὕτω κατὰ τὸν ΙΖ΄ αἰῶνα ἐνῷ συναντῶμεν ἱκανοὺς Ἐπισκόπους καὶ κληρικοὺς ἐχομένους τοῦ καθολικοῦ πνεύματος, ὁ ἐνοριακὸς κλῆρος καὶ ὁ πολὺς λαὸς ἔχουσιν ἀντίθετον φρόνημα. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ γενομένη ἀναθεώρησις τοῦ Εὐχολογίου τῷ 1662 δὲν παρουσιάζει μεγάλην ἀπόκλισιν πρὸς τὸν καθολικισμόν, ὅπερ θὰ συνέβαινε βεβαίως, ἂν ὁ λαὸς διέκειτο συμπαθῶς πρὸς τοὺς ἡγέτας αὐτῶν. Ὁ Προτεσταντισμός, μᾶλλον δ᾿ εἰπεῖν ὁ Πουριτανισμός, ἦτο ἡ θρησκεία τῆς Ἀγγλικῆς Δημοκρατίας, αἱ δὲ ἀναμνήσεις τοῦ ἐπὶ τῆς βασιλίσσης Μαρίας διωγμοῦ ὅσον καὶ ἂν ἦσαν ἀπομεμακρυσμέναι, ἐξηκολούθουν νὰ προξενῶσι φρίκην. Καθολικισμὸς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐσήμαινε Ρωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν, Πάπαν, Ἱερὰν Ἐξέτασιν, Ἰησουϊτισμὸν καὶ τὰ παρόμοια. Παρὰ ταῦτα ὅμως κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον ἀπεσχίσθη ἀπὸ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπετέλεσε τὰς οὕτω καλουμένας «ἐλευθέρας Ἐκκλησίας» (non Conformists), ὁ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Ἐλισάβετ εἰσδύσας εἰς αὐτὴν Καλβινισμός. Κατὰ δὲ τὸν ΙΗ΄ αἰῶνα, ἐνῷ ἐν ἀρχῇ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς βασιλίσ-

σης Ἄννης ἐπικρατεῖ τὸ καθολικίζον πνεῦμα, ὡς μαρτυροῦσιν ἡ χρῆσις τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐξομολογήσεως, ἡ πίστις εἰς τὴν πραγματικὴν παρουσίαν τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου ἐν τῇ θείᾳ Εὐχαριστίᾳ καὶ ἡ ἐκδοχὴ αὐτῆς ὡς θυσίας, μετὰ τὴν ἀπόσχισιν τῶν Ἀνωμότων (nonjurors), οἵτινες, ὡς γνωστόν, ἀπεπειράθησαν ἕνωσιν καὶ μετὰ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ἡ καθολικίζουσα μερὶς ἢ ἡ ἄλλως ὑψηλὴ λεγομένη Ἐκκλησία ἀπώλεσε τὴν ἐπιρροὴν αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπὶ τῆς Πολιτείας. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, καθ᾽ ἣν ἐνεφανίσθη ὁ Ὀρθολογισμὸς καὶ ὁ Δεϊσμός, τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα κατέπεσε μεγάλως ὄχι μόνον ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἠπειρωτικῇ Εὐρώπῃ. Παρὰ τὴν μειονεκτικὴν ὅμως θέσιν τῆς Ὑψηλῆς Ἐκκλησίας ἡ κατάστασις δὲν εἶνε τόσον δεινή, ὅσον ἀπέβη αὕτη κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΗ´ αἰῶνος. Καίτοι ἡ ἐμφάνισις τοῦ Μεθοδισμοῦ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀναβίωσις τῆς Ὑψηλῆς Ἐκκλησίας, ἡ θρησκευτικὴ κατάπτωσις δὲν ἀνεστάλη, μᾶλλον δὲ καὶ ἐπετάθη μετὰ τὴν ἀπόσχισιν τοῦ Οὐπλίου καὶ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Ἀρχομένου τοῦ ΙΘ´ αἰῶνος τὸ καθολικίζον πνεῦμα ἐκλείπει σχεδὸν ὁλοτελῶς, οἱ Ναοὶ παραμένουσι κλειστοὶ καθ᾽ ὅλην τὴν ἑβδομάδα πλὴν τῶν Κυριακῶν, ἡ θεία εὐχαριστία τελεῖται μόνον κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτὰς καὶ ἡ θεία μετάληψις ἅπαξ κατὰ τριμηνίαν. Ἐπὶ πᾶσιν ὁ κλῆρος ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀντιλαϊκὴν πολιτικὴν μερίδα τ. ἔ. τὴν συντηρητικὴν καὶ ἡ κυβέρνησις τῶν φιλελευθέρων ἠπείλει νὰ καταργήσῃ πολλὰς τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ Ἐπισκοπῶν, ἀφοῦ κατήργησεν ἤδη δέκα τοιαύτας ἐν Ἰρλανδίᾳ. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ἐμφανίζεται εἰς τὸ μέσον τὸ οὕτως ἀποκληθὲν κίνημα τῆς Ὀξφόρδης, τὸ ὁποῖον, ὅσον καὶ ἂν ὡρμήθη ἐκ λόγων πολιτικῶν ἐνεπνέετο ὑπὸ ἰδεωδῶν, καθόσον οἱ ἡγέται αὐτοῦ σκοπὸν ἔθεντο νὰ ὑπεραμυνθῶσι τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῆς ἀκεραιότητος τοῦ Εὐχολογίου. Δεδομένης τῆς σπουδαιότητος, ἣν εἶχε τὸ κίνημα τοῦτο εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς καταστάσεως ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ καθ᾽ ὅλον τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον, ἐπιβάλλεται, ὅπως λεπτομερέστερον ἐκτεθῶσι τὰ κατ᾽ αὐτὸ ἐν τοῖς ἑξῆς.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΥΖΙΚΟΥ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ

ΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ
ΤΗΣ Α΄ ΕΝ ΝΙΚΑΙΑΙ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Α΄.

'Επὶ τῇ ἀγομένῃ ὑπὸ τῆς 'Εκκλησίας ἐτησίᾳ ἑορτῇ τῶν Πατέρων τῆς Α΄ ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου (Κυριακῇ ἕκτῃ μετὰ τὸ Πάσχα, 5 'Ιουνίου) δημοσιεύομεν ᾧδε σχετικάς τινας περὶ αὐτῶν πληροφορίας [1])

Α΄. Προέλευσις τῶν Πατέρων.— Περὶ τῆς προελεύσεως τῶν Πατέρων ὁ Εὐσέβιος γράφει τὰ ἀκόλουθα : «Εἶθ' ὡς Θεοῦ φάλαγγα ἐπιστρατεύων αὐτῷ (ὁ Κωνσταντῖνος) συνεκρότει σπεύδων ἁπανταχόθεν τοὺς 'Επισκόπους γράμμασι τιμητικοῖς προσκαλούμενος» [2]) 'Ο δὲ Σωκράτης : «Δι' ἀμφότερα τοίνυν (τὸν Ἄρειον καὶ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα) ὁρῶν ὁ Βασιλεὺς ταραττομένην τὴν 'Εκκλησίαν Σύνοδον Οἰκουμενικὴν συνεκρότει, τοὺς πανταχόθεν 'Επισκόπους διὰ γραμμάτων εἰς Νίκαιαν τῆς Βιθυνίας ἀπαντῆσαι παρακαλῶν. Παρῆσάν τε ἐκ πολλῶν ἐπαρχιῶν καὶ πόλεων καὶ 'Επίσκοποι, περὶ ὧν ὁ Παμφίλου Εὐσέβιος ἐν τῷ Γ΄ Βιβλίῳ τῶν «εἰς τὸν Κωνσταντίνου Βίον» τάδε κατὰ λέξιν γράφει : Τῶν γοῦν 'Εκκλησιῶν ἁπασῶν αἳ τὴν Εὐρώπην ἅπασαν Λιβύην τε καὶ τὴν 'Ασίαν ἐπλήρουν, ὁμοῦ συνῆκτο τῶν τοῦ Θεοῦ λειτουργῶν τὰ ἀκροθίνια, εἷς τε οἶκος εὐκτήριος, ὥσπερ ἐκ Θεοῦ πλατυνόμενος, ἔνδον ἐχώρει κατὰ τὸ αὐτὸ Σύρους ἅμα καὶ Κίλικας, Φοίνικάς τε καὶ 'Αραβίους καὶ Παλαιστινούς, καὶ ἐπὶ τούτοις Αἰγυπτίους, Θηβαίους, Λίβυας, τοὺς τ' ἐκ μέσης τῶν ποταμῶν ὁρμωμένους. Ἤδη δὲ καὶ Πέρσης 'Επίσκοπος τῇ Συνόδῳ παρῆν, οὐδὲ Σκύθης ἀπελιμπάνετο τῆς χορείας. Πόντός τε καὶ Γαλατία καὶ Παμφιλία, Καππαδοκία τε καὶ 'Ασία καὶ Φρυγία τοὺς παρ' αὐταῖς παρεῖχον ἐκκρίτους. 'Αλλὰ καὶ Θρᾷκες καὶ Μακεδόνες, 'Αχαιοί τε καὶ 'Ηπειρῶται, τού-

---

1) 'Εκ τῆς ἀνεκδότου συγγραφῆς ἡμῶν «ἡ Πρώτη ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος».

2) Βίος Κωνσταντίνου Γ΄.

των θ᾽ οἱ ἔτι πορρωτέρω οἰκοῦντες ἀπήντων. Αὐτός τε Σπάνων ὁ πάνυ βοώμενος εἷς ἦν τοῖς πολλοῖς ἅμα συνεδρεύων. Τῆς δέ γε βασιλευούσης πόλεως ὁ μὲν προεστὼς ὑστέρει διὰ γῆρας, πρεσβύτεροι δὲ αὐτοῦ παρόντες, τὴν αὐτοῦ τάξιν ἀνεπλήρουν. Τοιοῦτον ἐξ αἰῶνος εἷς βασιλεὺς Κωνσταντῖνος Χριστῷ...... εἰκόνα χορείας Ἀποστολικῆς ταύτην καθ᾽ ἡμᾶς συστησάμενος. Ἐπεὶ καὶ κατ᾽ ἐκείνους συνῆχθαι λόγος ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἄνδρας εὐλαβεῖς· ἐν οἷς ἐτύγχανον Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην· οἵ τε ἐπιδημοῦντες Ρωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρῆτες καὶ Ἄραβες. Πλὴν ὅσον ἐκείνοις ὑστέρει τὸ μὴ ἐκ Θεοῦ λειτουργῶν συνεστάναι τοὺς πάντας· ἐπὶ δὲ τῆς παρούσης χορείας Ἐπισκόπων μὲν ἦν πληθὺς πεντήκοντα καὶ διακοσίων ἀριθμὸν ὑπερακοντίζουσα·[1]) ἑπομένων δέ τούτοις πρεσβυτέρων καὶ διακόνων, ἀκολούθων τε πλείστων ὅσων ἑτέρων οὐδ᾽ ἦν ἀριθμὸς εἰς κατάληψιν». [2])

Β΄. Ἀριθμὸς τῶν Πατέρων.—Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Πατέρων τῶν παραστάντων κατὰ τὴν Α΄ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον παρατηρεῖται φαινομενική τις διαφορὰ παρὰ ταῖς ἱστορικαῖς πηγαῖς. Εἴδομεν ὅτι ὁ Εὐσέβιος γράφει «πεντήκοντα καὶ διακοσίων ἀριθμὸν ὑπερακοντίζουσα». Ὁ Ἀντιοχείας Εὐστάθιος, παρὼν ἐν τῇ Συνόδῳ, γράφει «διακοσίων μέντοι γε καὶ ἑβδομήκοντα τὸν ἀριθμὸν ὁμόσε συναχθέντων» [3]) Ὁ Σωκράτης «πληθὺς τριακοσίων ἀριθμὸν ὑπερακοντίζουσα». Ὁ Μ. Κωνσταντῖνος ἐν τῇ πρὸς Ἀλεξανδρεῖς ἐπιστολῇ του «τριακοσίων γοῦν καὶ πλειόνων Ἐπισκόπων....... μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πίστιν ὁμολογησάντων·» καὶ κατωτέρω «ὃ γὰρ τοῖς τριακοσίοις ἤρεσεν Ἐπισκόποις». Ὁ Μ. Ἀθανάσιος «οἱ μὲν οὖν Πατέρες ἡμῶν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον πεποιήκασι καὶ τριακόσιοι πλεῖον ἢ ἔλαττον συνελθόντες κατέκριναν τὴν Ἀρειανὴν αἵρεσιν».[4]) Καὶ ἐν τῇ «περὶ Συνόδων» ἐπιστολῇ του ὁ αὐτὸς «οὐ χρὴ....... τῶν συνελθόντων τὸν ἀριθμὸν συμβάλλειν, ἵνα μὴ δοκῶσιν οἱ τριακόσιοι τοὺς ἐλάττους ἐπικηρύττειν». Ὁ πάπας Ἰούλιος πρὸς Ἀθανάσιον «τῶν τριακοσίων τὰς ψήφους παρ᾽ οὐδὲν θέμενοι». Καὶ ἀλλαχοῦ ὁ αὐτὸς Ἰούλιος «ἔδει μᾶλλον μὴ λυθῆναι τῶν τριακοσίων τὴν ψῆφον». Ὁ σύγχρονος καὶ συναγωνιστὴς τοῦ Μ. Ἀθανασίου Λούκιφερ (Φώσφορος) Ἐπίσκο-

---

[1]) Ἐννοῶν προδήλως ὁ Εὐσέβιος τοὺς κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν παραστάντας.

[2]) Σωκρ. Ἐκκλ. Ἱστορία Βιβλ. Α΄ η΄.

[3]) Ἑρμηνεία εἰς Παροιμίας Σολομῶντος.

[4]) Πρὸς τοὺς τὸν μονήρη βίον κτλ.

πος Καλάρεως τῆς νήσου Σαρδηνίας γράφει· Fidem descriptam a trecentis apud Nicaeam et eo amplius»=τὴν ὑπὸ τῶν τριακοσίων καὶ ἔτι πλειόνων ὁρισθεῖσαν ἐν Νικαίᾳ πίστιν».

Ὁ Μ. ὅμως Ἀθανάσιος ἐν τῇ πρὸς τοὺς Ἀφρικανοὺς Ἐπισκόπους ἐπιστολῇ του καθορίζει ἀκριβέστερον τὸ πρᾶγμα· «Οἰκουμενικὴ γέγονεν ἡ ἐν Νικαίᾳ Σύνοδος τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ Ἐπισκόπων». Καὶ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Ἰοβιανὸν ἐπαναλαμβάνει τὸ αὐτό· «τὴν ἐν Νικαίᾳ πίστιν ὁμολογηθεῖσαν ὑπὸ τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ Ἐπισκόπων». Καὶ ἡ μαρτυρία αὕτη τοῦ παρόντος ἐν τῇ Συνόδῳ Ἀθανασίου λύει ὁριστικῶς τὸ ζήτημα. Ὁ Σωζόμενος ἀναγράφει· «τριακοσίους ἀμφὶ εἴκοσι». [1]) Ὁ Θεοδώρητος ναὶ μὲν ἀνέγραψε διακοσίους ἑβδομήκοντα ἀλλ' ὡς φήμην, διότι προσέθηκε· «τὸ γὰρ σαφὲς διὰ τὸ τῆς πολυανδρίας πλῆθος οὐχ οἷός τε εἰμὶ γράφειν, ἐπειδὴ μὴ πάντῃ τοῦτο περισπουδάστως ἀνίχνευσα». Κατωτέρω ὅμως τῆς ἱστορίας του ἀκριβέστερον πληροφορηθεὶς ἀναγράφει· «ὀκτωκαίδεκα πρὸς τοῖς τριακοσίοις· ταύτην τὴν πίστιν τριακόσιοι δέκα καὶ ὀκτὼ ἔστερξαν πέντε δὲ μόνον οὐ προσεδέξαντο». [2])

Τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ Πατέρων βεβαιοῦσιν ἅπασαι αἱ κατόπιν Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι· πρὸς δὲ ὁ Ἱερώνυμος ἐν τῷ Χρονικῷ του «Synodus CCCXVIII (318) Episcoporum in Nicaeam urbem Bithyniae congregata=Σύνοδος 318 Ἐπισκόπων ἐν Νικαίᾳ πόλει τῆς Βιθυνίας ἀθροισθεῖσα». [3]) Ὁ Ἐπιφάνιος· «Σύνοδον Οἰκουμενικὴν συνεκρότησαν, ὧν καὶ τὰ ὀνόματα εἰς ἔτι δεῦρο σῴζεται τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ Ἐπισκόπων» [4]) Τὰ αὐτὰ βεβαιοῖ ὁ Πικταύων Ἱλάριος. [5]) Ἐδόθη μάλιστα εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον καὶ μυστικὴ ἑρμηνεία καὶ ἀναλογία πρὸς τοὺς τριακοσίους δέκα καὶ ὀκτὼ οἰκογενεῖς τοῦ Ἀβραάμ, μεθ' ὧν οὗτος κατετρόπωσε τοὺς πέντε βασιλεῖς τῆς Χαναάν. [6]) Οὕτως ὁ Ἀμβρόσιος· «trecenti decem et octo Sacerdotes tamquan Abrahae electi=τριακόσιοι δέκα καὶ ὀκτὼ Ἱεράρχαι καθὼς οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ Ἀβραάμ». Ἡ δὲ φαινομενικὴ διαφορὰ προέκυψεν ὡς ἤδη ἐσημειώσαμεν ἐκ τοῦ ὅτι κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν παρῆσαν 250 καθὰ γράφει ὁ Εὐσέβιος, ἀλλὰ προσερχομένων καθ' ἑκάστην καὶ ἑτέρων συνεπληρώθη ἐν τέλει ὁ ἀριθμὸς εἰς 318 ὅσοι καὶ ὑπέγραψαν.

---

[1]) Ἐκκλησ. Ἱστορία.
[2]) Ἐκκλησ. Ἱστορία.
[3]) Κατὰ αἱρέσεων.
[4]) Κατὰ αἱρέσεων.
[5]) Contra Constantium Augustum.
[6]) Γενέσεως ΙΔ΄. Βλέπε Α΄ Ἀνάγνωσμα Ἑσπερινοῦ ἑορτῆς Ἁγ. Πατέρων.

Εἶναι λοιπὸν βεβαιωμένος ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπογραψάντων τὸν Ὅρον τῆς πίστεως τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ πλὴν πέντε ἑτέρων ἀρνηθέντων.

Γ' Χαρακτηρισμὸς τῶν Πατέρων.—Κάποιος Ἀρειομανὴς Ἐπίσκοπος δῆθεν τῆς ἐν Θρᾴκῃ Ἡρακλείας Σαβῖνος τὸ ὄνομα ἐν τῷ ἀπολεσθέντι νῦν συγγράμματί του «Συναγωγὴ Συνοδικῶν», ὅπερ μνημονεύουσιν αἱ ἱστορικαὶ πηγαί, ἔγραψε περὶ τῶν ἐν τῇ Συνόδῳ Πατέρων ὅτι ἦσαν ἀμαθεῖς καὶ ἄσημοι καὶ τούτου ἕνεκεν συνεκλήθησαν ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου.

Τὴν ἐξ αἱρετικῆς ἐμπαθείας συκοφαντίαν ταύτην ἀναιροῦσιν αἱ ἐπίσημοι πηγαί. Ἰδοὺ τί γράφουσι περὶ αὐτῶν. Ὁ Εὐσέβιος· «Τῶν δὲ τοῦ Θεοῦ λειτουργῶν οἱ μὲν διέπρεπον σοφίας λόγῳ, οἱ δὲ βίου στερρότητι καὶ καρτερίας ὑπομονῇ, οἱ δὲ τῷ μέσῳ τρόπῳ κατεκοσμοῦντο. Ἦσαν δὲ τούτων οἱ μὲν χρόνου μήκει τετιμημένοι, οἱ δὲ νεότητι καὶ ψυχῆς ἀκμῇ διαλάμποντες, οἱ δὲ ἄρτι παρελθόντες ἐπὶ τὸν τῆς λειτουργίας δρόμον».[1]) Ὁ Σωκράτης ἐπαναλαμβάνει αὐτολεξεὶ τὰ τοῦ Εὐσεβίου.[2]) Ὁ Σωζόμενος· «ἐπὶ δὲ τούτοις καὶ ἄλλοι πλεῖστοι καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ ἐκ διαφόρων ἐθνῶν συνῆλθον, οἱ μὲν νοεῖν καὶ λέγειν ἱκανοί, εἰδήσει τε τῶν ἱερῶν βίβλων καὶ τῆς ἄλλης παιδεύσεως ἐπίσημοι, οἱ δὲ ἐν ἀρετῇ βίου διαπρέποντες, οἱ δὲ κατ' ἀμφότερα εὐδοκιμοῦντες».[3]) Ὁ Θεοδώρητος· «ὀκτὼ καὶ δέκα δὲ καὶ τριακόσιοι συνῆλθον Ἀρχιερεῖς.... Ἦσαν δὲ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον πολλοὶ μὲν Ἀποστολικοῖς χαρίσμασι διαπρέποντες, πολλοὶ δὲ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον ἐν τῷ σώματι φέροντες. Ἰάκωβος μὲν ὁ ἀπὸ Ἀντιοχείας τῆς Μυγδονίας (Νισίβης)...... Παῦλος δὲ ὁ Νεοκαισαρείας..... τῆς Λικινίου παραπήλαυσε λύττης· ἄμφω γὰρ ἦν τῷ χεῖρε πεπεδημένος, σιδήρου πεπυρακτωμένου προσβαλόντος ἀμφοῖν καὶ τὰ κινητικὰ τῶν ἄρθρων νεῦρα συστείλαντος καὶ νεκρώσαντος. Ἕτεροι δὲ ὠρωρυγμένους εἶχον τοὺς δεξιοὺς ὀφθαλμούς, ἄλλοι δὲ τὰς ἀγκύλας ἐκκεκομμένοι τὰς δεξιάς. Εἷς τούτων ἦν Παφνούτιος ὁ Αἰγύπτιος. Καὶ ἅπαξ ἁπλῶς ἦν ἰδεῖν δῆμον μαρτύρων κατὰ ταὐτὸν συνηθροισμένον.[4]) Ὁ Γελάσιος παραθέτει αὐτολεξεὶ τὰ γραφόμενα τοῦ Εὐσεβίου προσθέτων καί τινα ἐκ τῆς βιογραφίας τοῦ Παφνουτίου καὶ τοῦ Σπυρίδωνος.[5]) Οἱ δὲ Πατέρες δὲν ἠθέλησαν νὰ χρη-

---

1) Ἐν Βίῳ Κωνσταντίνου.

2) Ἐκκλησ. Ἱστορία.

3) Ἐκκλησ. Ἱστορία.

4) Ἐκκλησ. Ἱστορία.

5) Σύνταγμα κτλ.

σιμοποιήσωσι τοὺς συρρεύσαντας Διαλεκτικοὺς ῥήτορας, δι' ἑαυτῶν ἀναλαβόντες τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἐξ αὐτῶν 'Αρειανοφρονούντων.

Τοιοῦτοι ἐγένοντο οἱ Πατέρες τῆς Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος δημοσιευθήσεται πλήρης ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος τῶν Πατέρων καὶ τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΥΠΟ

ΕΝΩΤΙΚΗΝ ΔΙΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΝ ΕΠΟΨΙΝ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 6 τοῦ ΙΓ' τεύχους)

VIII.

Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην, ἔν γε τῷ παρόντι, ἡμεῖς ἔχομεν σοβαράς τινας ἀμφιβολίας. Ἡμᾶς ταράττει ἰδίᾳ ἡ ἔλλειψις πειθαρχίας ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, ἐν ᾗ ἡ περίμετρος καὶ τὰ ὅρια τῆς ἐπισήμου ὁμολογίας τῆς 'Αγγλικανικῆς 'Εκκλησίας δὲν ἔχουσι τὴν προσήκουσαν ὀξύτητα καὶ ἀποκλειστικότητα καὶ χρῄζουσι μεγαλειτέρας ἀκριβείας. [1])

Φανερὸν ὅμως, ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ μᾶλλον πρακτικὴν δυσχέρειαν ἢ δογματικὸν κώλυμα. Ἀρά γε εἶνε ἀδύνατον νὰ ὑπερνικήσωμεν τὰς καθαρῶς πρακτικὰς ταύτας δυσκολίας; 'Εγὼ βαθέως πιστεύω εἰς τὴν θαυματουργὸν δύναμιν τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἐκ τῆς ὑφισταμένης καταστάσεως δὲν βλέπω τὸ μέλλον τόσον ζοφερόν, ὅσον τοῦτο διαγράφεται εἰς τὸ μεροληπτικὸν καὶ ἥκιστα χριστιανικόν, ὑπεράγαν δὲ παπιστικὸν ὄμμα τοῦ γνωστοῦ 'Ιησουΐτου Michel d'Herbigny. [2])

Πρὸ ἐμοῦ διανοίγονται φωτεινότεροι ὁρίζοντες.

Ἡ 'Αγγλία τὸν ἐκχριστιανισμόν της ὀφείλει εἰς τὴν ὀρθόδοξον 'Ανατο-

---

[1]) Βλ. † Καθηγ. Ι. Π. Σοκολώφ: «Περὶ τῆς πραγματικότητος τῆς 'Αγγλικανικῆς Ἱεραρχίας» σελ. 41.

[2]) Βλ. τὸ ἔργον αὐτοῦ: L'Anglicanisme et l'Orthodoxie greco-slave, Paris 1922

λὴν καὶ μέχρι τοῦδε διατηρεῖ τὴν ἀνάμνησιν καὶ τὰς αὐτὰς παραδόσεις μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ. Καὶ τώρα ἀκόμη ἀναγινώσκω ἐν τῷ σπουδαιοτέρῳ ἔργῳ ἐμβριθοῦς Ἀγγλικανοῦ Ἱεράρχου, ὅτι «φρονοῦμεν περὶ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, ὅτι εἰς τὴν πρώτην περίοδον ἀπετέλει μέλος τῆς μιᾶς ἀδιαιρέτου Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑπενθυμίζομεν τοῦτο διὰ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἐνωρίτατα εἷς ἐκ τῶν μεγαλειτέρων Ἀρχιεπισκόπων Κανταουρίας ἦτο ὁ Θεόδωρος Ταρσοῦ, Ἕλλην, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλει τὴν πρώτην συστηματικὴν διοργάνωσιν τῆς θρησκευτικῆς αὐτῆς ζωῆς ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ χώρα αὕτη».[1] Ἡ ἀγαθὴ αὕτη ἀρχὴ τῆς ἀμοιβαίας εὐμενείας παρετάθη καὶ ἐφεξῆς. Παρ' ἡμῖν ἐν τῷ παρελθόντι δὲν ὑπῆρχον δυσάρεστοι σχέσεις πρὸς τὸν Ἀγγλικανισμόν, ὅστις δὲν μᾶς ἔδιδεν οὐσιώδεις ἀφορμάς, ἵνα θεωρήσωμεν αὐτὸν ἐμπόλεμον ἐχθρὸν καὶ ὕπουλον ὑποδουλωτὴν τῆς ὀρθοδοξίας, ἥτις σκληρῶς ἐδοκιμάσθη συνεπείᾳ τοιαύτης πολιτικῆς ἄλλων........

Ἐὰν ἐξαιρέσῃ τις βραχεῖαν περίοδον (1841-1881) ἀτυχοῦς ἱστορίας, σχετιζομένης μὲ τὴν ἐν Ἱερουσαλὴμ Ἀγγλο-μοτερανικὴν ἐπισκοπὴν καὶ δραστηρίως μετέπειτα διευθετηθείσης, ὅλαι αἱ σχέσεις τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον πάντοτε ὑπῆρξαν ἄψογοι καὶ δὲν ἐξῆλθον τῶν ὁρίων τῆς χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης καὶ τῆς ἀδελφικῆς ἀμοιβαιότητος. Οἱ Ἀγγλικανοὶ οὐδέποτε ἐπεζήτησαν σκοπίμως νὰ προπαγανδίσωσιν μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων καὶ ἀπαρεγκλίτως ἐφήρμοζον τὸ λόγιον τοῦ Χριστοῦ: «τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω» (Ἰωάν. VI, 37), ἀπέχοντες ἀπὸ παντὸς σκανδαλώδους προσηλυτισμοῦ.[2] Διὰ τοῦτο παρ' ἡμῖν δὲν ὑπάρχει ἡ κληρονομικὴ ἐκείνη ἀντιπάθεια, ἥτις ἀναποφεύκτως προκύπτει συνεπείᾳ τῆς ἀκολάστου προπαγάνδας, ἥτις δογματικῶς προσβάλλει τὴν πολιορκουμένην ὑπ' αὐτῆς Ἐκκλησίαν εἰς αὐτὰ τὰ βάθη τῆς πίστεως αὐτῆς, καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τῶν δελεασθέντων ἀποστατῶν προσκτᾶται ἐνίοτε ἀναιδεῖς ἀντάρτας κατὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν μητρός. Μετὰ τοιαύτης προπαγάνδας ἀποβαίνει ἀδύνατος καὶ ἁπλῆ εἰρηνικὴ συμβίωσις.

IX.

Ὁ Ἀγγλικανισμὸς ἐβασίζετο ἐπὶ τῆς πρακτικῆς ἀμοιβαίας κοινωνίας καὶ προσεπάθει νὰ ἐνισχύσῃ αὐτὴν δι' ἔργων χριστιανικῆς ἀρωγῆς προ-

---

1) Βλ. Σεβασμιωτ. Arthur Headlam «The Church of England» σελ. 25.

2) Γνωστὸν εἶναι μάλιστα, ὅτι κατὰ τὸ 1907 ὁ ἐπίσκοπος Ἱερουσαλὴμ Blythe ἠρνήθη νὰ δεχθῇ εἰς τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν τοὺς ἀποταθέντας πρὸς τοῦτο εἰς αὐτὸν 7,000 Σύρους ὀρθοδόξους.

καλούσης ἀμφοτέρωθεν ἀμοιβαίαν καὶ ζωηρὰν ἕλξιν. Ἄριστος ἀντιπρόσωπος τῆς εὐλογημένης ταύτης τάσεως μεταξὺ τῶν Ἀγγλικανῶν ἦτο ὁ μέγας χριστιανὸς ἀείμνηστος William John Birkbeck († 27 Μαΐου 1916) οὗτινος τὴν μνήμην διατηρῶ ἱερὰν ὡς φίλου καὶ ἀδελφοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.[1]

Εἰς εὐρυτέραν κλίμακα καὶ μὲ εὐφρόσυνον αἴγλην ἐξεδηλώθησαν αἱ διαθέσεις αὗται κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, καθ᾽ ἃ μόνον ἐξ Ἀγγλικανικῶν κύκλων ἐξεπέμποντο φωτειναὶ ἀκτῖνες πρὸς τὴν πάσχουσαν ὀρθοδοξίαν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ παγκοσμίου ζόφου. Χάριν προστασίας τῆς ὀρθοδοξίας ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία διὰ πρώτην ἴσως φορὰν ἀναφανδὸν ἐπεμβαίνει ἁρμοδίως καὶ ἐκπληροῖ χάριν τῶν ὀρθοδόξων ἱερὰν τῷ ὄντι ἀποστολήν.

Ἐν σχέσει δὲ πρὸς τὴν δαιμονικῶς σπαρασσομένην ὀρθόδοξον Ρωσίαν ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία—καὶ διὰ τῶν ἀρχηγῶν καὶ διὰ τῶν μελῶν αὐτῆς—ὑπῆρξε καὶ εἶναι ἡ μόνη παρήγορος διὰ τὴν χριστιανὴν αὐτῆς ἀδελφήν, ἥτις εἶναι αἱμόφυρτος ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ὁμολογητῶν αὐτῆς. Λίαν ὀδυνηρὰ εἶναι ἡ θέσις τῶν ὀρθοδόξων Ρώσων, παρ᾽ αὐτοῖς δὲ θὰ ἀπεσβέννυτο ἴσως πᾶσα ἐλπίς, ἐὰν μὴ ἡ εὐγενὴς συμμετοχὴ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ θλίψει ἡμῶν ἐνεθάρρυνεν ἡμᾶς, ὑπενθυμίζουσα τοὺς παρηγόρους λόγους τοῦ ἀποστόλου Παύλου: «δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γίνωνται ἐν ὑμῖν» (1 Κορ. ΙΑ´ 19). Ἐφ᾽ ὅσον δὲ εἶναι βέβαιον ὅτι amicus certus in re incerta cernitur ἐπὶ τοσοῦτον εἶναι φυσικὸν νὰ γεννᾶται καὶ νὰ αὐξάνῃ ἡ φιλικὴ διάθεσις.

Ἡ τελευταία δ᾽ αὕτη δὲν εἶναι τυχαία καὶ ἀσυνείδητος, ἀλλὰ βασίζεται ἐπὶ τῆς ἀντικειμενικῆς προθυμίας πρὸς δογματικὴν ὁμοφροσύνην. Εἰς τὴν «Ὀρθόδοξον θεολογικὴν Ἐγκυκλοπαιδείαν», ἧς συντάκτης διετέλουν καὶ ὅπου πολλαὶ καὶ παντοῖαι πληροφορίαι περὶ τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ ὑπάρχουν, ἤδη κατὰ τὸ ἔτος 1911 (τόμ. XII στήλη 731) μετὰ ψυχικῆς εὐφροσύνης ἐδημοσίευσα τὴν ἀκόλουθον σημαντικὴν δήλωσιν τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Ἀγγλικανικοῦ κλήρου Rev. Andrew Amos: «Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία πάντοτε διετέλει πιστὴ εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἁγίας καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ τοῦ θεσμοῦ τῶν Ἐπισκόπων, πρεσβυτέρων καὶ διακόνων, καὶ διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτῆς καὶ τῆς ἀφοσιώσεως αὐτῆς εἰς τὰ καθολικὰ σύμβολα καὶ κατ᾽ αὐτὴν ἀκόμη τὴν κρίσιμον ἐπο-

---

[1]) Βλέπε περὶ αὐτοῦ τὸν ἐμὸν ἐπιμνημόσυνον Ρωσιστὶ ἐν τῷ περιοδικῷ τῆς θεολογικῆς Ἀκαδημίας Κιέβου 1916 ἀριθμ. 11—12 σελ. 226—252 καὶ ἀγγλιστὶ ἐν τῇ «The Constructive Quarterty» V, 3 (Σεπτεμβρίου 1917) σελ. 568—592.

χήν, τὴν γνωστὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Μεταρρυθμίσεως. Θαρραλέως ἀντιτασσομένη εἰς τὰς ἀξιώσεις τῶν ἀρχιερέων τῆς Ρώμης ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία στερρῶς εἴχετο τῆς ἀρχαίας τάξεως καὶ ἐν πλήρει δικαιώματι ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ κύρους τῆς πρωτογόνου Ἐκκλησίας, δι᾿ οὗ καθιερώθησαν ἐν ταῖς Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις ἡ παρ᾿ αὐτῆς οἰκειοποιηθεῖσα διδασκαλία καὶ πρᾶξις».

Καὶ αἱ ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, ἐπιθυμοῦσαι λεπτομερεστέραν διατύπωσιν τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, ἐπαρκῶς ἀνεγνώρισαν τὴν ἐγγύτητα αὐτῆς δι᾿ εὐμενῶν κρίσεων ἀναφορικῶς τοῦ κεντρικοῦ σημείου: τοῦ κύρους καὶ τῆς πραγματικότητος τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἱεραρχίας. [1]) Ἄρα κατ᾿ ἀρχὴν δὲν ὑπάρχει ἀδιαλλαξία, ἀλλὰ χριστιανικὴ ἀμοιβαιότης. Καὶ ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ δὲ Ρωσίᾳ αἱ διαθέσεις αὗται ἀπεκρυσταλλώθησαν εἰς τοιαύτην ζῶσαν πεποίθησιν, ὥστε διὰ τῶν ἐγχειριδίων τῶν ἐν χρήσει ὄντων ἐν τοῖς Σεμιναρίοις ἐμπνέεται εἰς τοὺς ἱεροσπουδαστὰς ἡ ἰδέα ὅτι, «καθ᾿ ὅλα τὰ δεδομένα δικαιούμεθα νὰ ἐλπίζωμεν, ὅτι ἡ ἐπιθυμία τῆς ἑνώσεως μεταξὺ τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς προσεχὲς μέλλον θὰ στεφθῇ ὑπὸ τελείας ἐπιτυχίας». [2])

«Ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔστω μεθ᾿ ἡμῶν» (2 Κορ. XIII, 11).

Ἐν Σόφιᾳ, τῇ 10 Ἰουνίου 1925.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΛΟΥΜΠΟΚΟΦΣΚΗ Δ. Θ.
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

---

[1]) Διὰ τὴν Κων/πολιν ὑπάρχει τὸ ἔργον τοῦ † Π. Κομνηνοῦ: «Αἱ Ἀγγλικανικαὶ χειροτονίαι» —διὰ τὴν Ρωσίαν: ὅλα τὰ ἀνωτέρω σημειωθέντα ἔργα καὶ αἱ διατριβαὶ—διὰ τὴν Σερβίαν: ἡ γνώμη τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου ὑπογεγραμμένη παρὰ τοῦ καθηγητοῦ Α. Δομπροκλόνσκη καὶ ἐμοῦ ἐν τῷ «Ἀγγελιοφόρῳ τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας» Μάρτιος — Αὔγουστος 1923 σελ. 41—56— διὰ τὴν Ἑλλάδα: ἡ διατριβὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου ἐν τῷ περιοδικῷ «Νέα Σιών» 1924 X 556—582, XI 630—645, 1925 I 17—24, II 94—105, III 129—148.

[2]) Βλ. τὸ Ἐγχειρίδιον τοῦ ἐν Τούλᾳ Σεμιναρίου: Π. Μαλίτσκη: Ἱστορία τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ σχίσματος τῶν Ἐκκλησιῶν [1054] μέχρι τῆς σήμερον. Τούλα 1911 σελ. 312.

ΜΕΓ. ΚΑΤΗΧΗΤΟΥ ΑΛΕΞ. ΖΩΤΟΥ, Δ. Φ.

Η ΑΒΗΣΣΙΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Η ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΑΥΤΗΣ ΠΙΣΤΙΣ

Ἡ ὀργάνωσις ἡ ἀτελὴς τῆς Ἀβησσινικῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸ πάντων ἡ ἔλλειψις ἐν κώδηξι πρακτικῶν δὲν ἐπιτρέπει τὸν ἀκριβῆ καθορισμὸν τῆς δογματικῆς αὐτῆς πίστεως καὶ αὐταὶ προσέτι αἱ σπάνιαι θεολογικαὶ συγγραφαὶ ἐν χειρογράφοις παραμένουσι ἀδημοσίευτοι. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἡ Fetta Negast, τὸ ἐπίσημον αὐτὸ τῶν Ἀβησσινῶν βιβλίον, διασσαφηνίζει πλεῖστα σημεῖα τῆς πίστεως, ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ τοῦτο ἔχει παραφθαρῇ κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ XVII αἰῶνος. Οἱ ὑπὸ Φρουμεντίου τὸν χριστιανισμὸν διδαχθέντες Ἀβησσινοὶ ἄνευ ἀμφιβολίας ἦσαν ὀρθόδοξοι, αἱ δὲ προσπάθειαι τοῦ ἀρειανοφίλου αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους Κωνσταντίου παρὰ τῷ πρώτῳ χριστιανῷ βασιλεῖ Ἀϊζανᾶ πρὸς μετάδοσιν τῆς πλάνης τοῦ Ἀρείου καὶ αἱ ἐνέργειαι τοῦ ὀπαδοῦ τῆς Ἀρειανικῆς αἱρέσεως Θεοφίλου τοῦ ἐκ Δισοῦ ἔμειναν ἄκαρποι. Ἀλλ' εἶναι γνωστόν, ὅτι οἱ ἐννέα μοναχοί, οἱ ὡς ἅγιοι ὑπὸ τῶν Ἀβησσινῶν τιμώμενοι, οἱ κατὰ τὸν VI αἰῶνα εἰς τὴν Ἀβησσινικὴν χώραν εἰσελάσαντες, ἦσαν ἀναμφιβόλως μονοφυσῖται, προερχόμενοι ἀπὸ τόπον, ἔνθα μετὰ τὴν Δ΄ ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικὴν Σύνοδον (451) οἱ ὑπὸ ταύτης καταδικασθέντες ὀπαδοὶ τῆς γνώμης τοῦ Εὐτυχοῦς καὶ ἐκ τῆς βυζαντινῆς πρωτευούσης ἐξωσθέντες, ἵδρυσαν ὡς κέντρον αὐτῶν τὴν Συριακὴν χώραν. Ὅθεν ἡ πρώτη μετάγγισις τῆς μονοφυσιτικῆς διδασκαλίας παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶν Ἀβησσινῶν ἐγένετο παρὰ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Διοσκόρου καὶ εἶτα διὰ τῶν μνημονευθέντων μοναχῶν. Κυρίως ὅμως ἡ ἐπίσημος ἀποδοχὴ τῆς Εὐτυχιανῆς αἱρέσεως χρονολογεῖται μετὰ τὸν ἕκτον αἰῶνα, ἀφ' ἧς ἐποχῆς διὰ δεσμῶν ἀρρήκτων συνεδέθη ἡ Ἀβησσινικὴ μετὰ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ μονοφυσιτῶν,

Κοπτῶν καλουμένων. [1]) Ἐν τούτοις οἱ Ἀβησσινοί, καίπερ αἱρετικοί, ἐνασμενίζονται ὀρθόδοξοι ν' ἀποκαλῶνται. (Ἀνάγνωθι Ἐπιστ. Βασιλέως Ἰωάννου πρὸς Πατριάρχην Σωφρόνιον).

Ἡ Ἀβησσινικὴ Ἐκκλησία ὡς κανόνα πίστεως ἔχει τὸ σύμβολον τῆς Νικαίας, ἀσπαζομένη τὰς ἀποφάσεις τῶν τριῶν πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ ἀρνουμένη τὴν τετάρτην ὡς καὶ πάσας τὰς ἑπομένας αὐτῇ. Καίτοι δὲ ἀποδέχεται αὐτούσιον καὶ ἀπαράλλακτον τὸ σύμβολον τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐν τούτοις ἐν τῇ ἐπὶ μέρους διδασκαλίᾳ κεφαλαίων τινῶν τῆς πίστεως υἱοθετεῖ γνώμην ἀλλοίαν καὶ διάφορον τῇ ὀρθοδόξῳ, ὡς π. χ. ἐπὶ τοῦ δόγματος τῆς ἁγίας Τριάδος ὁ Ἀβούνα Βαρθολομαῖος ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἰσαάκ (1414—1429), διϊσχυρίζετο, ὅτι ὁ Πατήρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, οὐκ εἰσὶ τρεῖς μορφαὶ ἢ προσωπεῖα, (adspectus), ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ζαρὰ Ἰακὼβ (1434—68) καὶ οἱ θεολόγοι Ζᾶ Μικαὲλ καὶ ὁ Ἀσκᾶ, στηριζόμενοι ἐπὶ τοῦ χωρίου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου (Α΄, 18) «Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε» καὶ ἐπὶ τοῦ (Α΄ Ἰωάν. Ε΄, 12) «Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται» ἠρνοῦντο πᾶσαν ἐν τῷ Θεῷ μορφὴν ὁρατήν, ἡ συγκληθεῖσα Σύνοδος μὴ θέλουσα νὰ ἑρμηνεύσῃ ἄλλως τὸ χωρίον τῆς Γενέσεως (Α΄, 26) «καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν» ἀλλὰ καὶ βασιζομένη ἐπὶ τῶν ῥήσεων τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσι, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ» (Α΄ Τιμ. Γ΄, 16) καὶ ἐπὶ τοῦ χωρίου τοῦ αὐτοῦ «ἀνὴρ ἐστὶ εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ» (Α΄ Κορ. ΙΑ΄, 7) ἔτι δὲ ἐπὶ τῆς μετὰ τοῦ σώματος ἀναλήψεως τοῦ Χριστοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἔνθα ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ κάθηται, παρεδέξατο ὅτι ἐν τῷ Θεῷ ὑπάρχει μορφὴ ὁρατή (Malke)· καὶ ἡ διδασκαλία αὕτη ἐπεβλήθη κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα ὡς πίστις καθολική. Περὶ δὲ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἡ Ἀββησσινικὴ Ἐκκλησία ἀσπάζεται τὴν γνώμην τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας περὶ τῆς ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς αἰωνίου ὑπάρξεως αὐτοῦ. Ἐπὶ πολὺν χρόνον οἱ Ἀβησσινοὶ διατελέσαντες ἀπομεμονωμένοι καὶ ἀποκεχωρισμένοι ἀπὸ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἔμειναν μακρὰν τῶν ἀγώνων ἐκείνων εἰς οὓς περιεπλάκη ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μετὰ τῆς Ρωμαϊκῆς ἐπὶ τοῦ δόγματος τούτου.

---

[1]) Ὁ Γερμανὸς Lübeck ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Die Christlechen Kirchen der Orients» πεπλανημένως διατείνεται ὅτι ὁ μονοφυσιτισμὸς ἐν τῇ Ἀβησσινικῇ Ἐκκλησίᾳ εἰσήχθη μετὰ τὸν VI αἰῶνα καὶ κυρίως διὰ τῶν ὑπὸ τῆς αὐτοκρατείρας Θεοδώρας [527—565] ἀποσταλέντων μονοφυσιτῶν κληρικῶν. Ἀλλὰ τοῦτο ἐγένετο διὰ τὴν ἐν Νουβίᾳ Ἐκκλησίαν ἥτις ὑπὸ τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ ἱερέως Ἰουλίου καὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Λογγίνου ὠργανώθη [Knöpfler Lehrbur der Kercheng, p. 151].

Ὀρθῶς κατέχει τὴν ἐκ τοῦ μηδενὸς δημιουργίαν τοῦ κόσμου διδασκαλίαν ὡς καὶ τὴν περὶ τῶν ἀγγέλων· τὴν εἰς ἐννέα τάγματα διαίρεσιν αὐτῶν [1]) καὶ τὴν περὶ ἀγγέλου φύλακος πίστιν. Εἰς δὲ τὸ περὶ ψυχῆς κεφάλαιον ἀσπάζεται τὴν περὶ καταγωγῆς τῆς ψυχῆς τρίτην θεωρίαν, τὴν τῆς μεταλαμπαδεύσεως (traducianismus) γεννωμένης ἀθῴας καὶ ἄνευ ἁμαρτίας. [2]) Ἀλλὰ κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τῆς δεκάτης ἐννάτης ἑκατονταετηρίδος ὁ θεολόγος Ἀρβὲ πρῶτος ἐδίδαξεν ὅτι ἡ ψυχὴ ἐν ἁμαρτίαις γεννᾶται καὶ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ προσέλαβε χαρακτῆρα πίστεως καθολικῆς.

Ὡς πρὸς τὸ κεφάλαιον δὲ τῆς Χριστολογίας σπουδαία μὲν ἀλλὰ καὶ λίαν περίπλοκος εἶναι ἡ διδασκαλία τῆς Ἀβησσινικῆς Ἐκκλησίας ἀσπαζομένης ὡς ἡ Ἀρμενική, ἡ Κοπτικὴ καὶ ἡ τῶν Ἰακωβιτῶν τὸ περὶ μιᾶς ἐν Χριστῷ φύσεως δόγμα τοῦ Εὐτυχοῦς. Οἱ ἐξ Αἰγύπτου καὶ Συρίας κατὰ τὸν XV αἰῶνα ἐπιδραμόντες μοναχοὶ ἐδίδασκον ὅτι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ δὲν εἶναι ὅμοιον τῷ ἡμετέρῳ ἀνθρωπίνῳ σώματι καὶ ἐποιήσαντο ἀρκετοὺς προσηλύτους, οὓς ὡς καὶ αὐτοὺς τοὺς διδασκάλους, ἡ ἐπὶ τῆς βασιλείας Βαέδα Μαριὰμ (1468—78) συγκροτηθεῖσα σύνοδος κατεδίκασε καὶ ἑρμηνεύουσα τὰ χωρία τοῦ Εὐαγγελίου τὰ τὴν χρῖσιν τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος μνημονεύοντα ὡς π. χ. τὸ τῶν Πράξεων (XI, 38) «Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρὲτ ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει» ἐζήτει ὅπως καθαρίσῃ τὴν σχέσιν τῆς χρίσεως πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλὰ ἡ δογματικὴ πεποίθησις, ὅτι ἡ χρῖσις ἀφορᾷ μόνον τὴν ἀνθρωπότητα οὐχὶ δὲ καὶ τὴν θεότητα, συμφώνως τῇ περὶ τούτου διδασκαλίᾳ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, διδάσκοντος ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ ὁμιλίᾳ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς ὅτι «ἡ θεότης οὐ χρίεται ἀλλ' ἡ ἀνθρωπότης» ἡ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου συζήτησις θὰ ἐξύφαινε κινδύνους διὰ τὸν Εὐτυχιανισμόν. Αἱ ἔριδες αὗται καὶ αἱ διαμάχαι κατὰ τὸν XV αἰῶνα ἐπεκταθεῖσαι καὶ τῇ ἀναμίξει τῶν Ἰησουϊτικῶν μοναχικῶν ταγμάτων, ἥτις προὐκάλεσε τὴν εἰς δύο κατ' ἀλλήλων ἀντιμαχόμενα στρατόπεδα διαίρεσιν τῶν ἰθαγενῶν μοναχῶν, πρῶτον εἰς τὸ τῶν αὐστηρῶν καλουμένων μονοφυσιτῶν Qebatok [3]) καὶ τὸ τῶν μετριοπαθῶν, συνεχίσθησαν καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σούσνεος ἢ Σοσσινίου (1606—1632), ὁπότε θεολόγοι τινὲς Ἀβησσινοὶ κατ' αὐστηρὰν μονοφυσιτικὴν ἐκδοχὴν ἐδίδα-

---

[1]) Ἄγγελος—Malaekt, ἀρχάγγελος—Liqa Malaekt, κυριότητες—Agaetz, ἀρχαὶ—Saltanat, θρόνοι—Manabert, δυνάμεις —Haylet, ἐξουσίαι—Makauont, χερουβεὶμ —Kirubel, σεραφεὶμ—Surafel.

[2]) Ἡ ψυχὴ τοῦ παιδὸς ἐκ τῶν ψυχῶν τῶν γονέων ἐκπηγάζει. Ἡ διδασκαλία τῆς Ἀβησσινικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ καθόλου ζήτημα τῆς ἁμαρτίας ὄζει Πελαγιανισμοῦ.

[3]) Τὸ ὄνομα Qebatok παράγεται ἀπὸ τῆς λέξεως Qebat, ἥτις σημαίνει χρῖσιν.

σκον, ὅτι ἡ τοῦ Χριστοῦ χρῖσις ὑπὸ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος σημαίνει ἁπλῶς τὴν ἕνωσιν τῆς θείας μετὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἡ ἐπὶ τῆς βασιλείας τούτου συγκροτηθεῖσα σύνοδος παρεδέξατο ὅτι ἡ χρῖσις εἶναι ἡ χάρις ἡ δοθεῖσα τῷ Χριστῷ ὑπὸ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἡνοῦτο μετὰ τῆς θείας. Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ Φασιλάδα, καίτοι ἡ ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου ἐπίσημος διδασκαλία τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τῆς Ἀβησσινικῆς, ἐν τούτοις προὐκλήθησαν καὶ αὖθις συζητήσεις τῶν Ἀβησσινῶν θεολόγων μετὰ τῶν Ἰησουϊτῶν, καθ' ἃς οἱ Qebatok παρεδέχθησαν τὴν ἀκόλουθον γνώμην, ὅτι διὰ τῆς χρίσεως ὁ Χριστὸς ἐγένετο Filius naturae, υἱὸς μονογενής. Ἐπειδὴ ὅμως κατὰ τὴν δοξασίαν ταύτην ἡ χρῖσις θὰ συνεπήγετο τὴν κατάποσιν τῆς ἀνθρωπίνης ὑπὸ τῆς θείας, διὰ τοῦτο ἡ δευτέρα σύνοδος ἡ τὸ 1663 συνελθοῦσα ἀπεφήνατο καὶ ἀπεδέξατο, ὅτι ἡ χρῖσις δὲν ἀπεργάζεται τὴν ἕνωσιν τῆς ἀνθρωπίνης μετὰ τῆς θείας, ἀλλὰ μόνον ἀποδίδει ταύτῃ ἤτοι τῇ ἀνθρωπίνῃ, τὴν διὰ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος ἀπολεσθεῖσαν ἀξίαν. Καὶ ἐν τούτοις αἱ λεπτολόγοι καὶ ἐπίμονοι ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου συζητήσεις τῶν δύο ἀντιμαχομένων μερίδων δὲν κατέπαυσαν καὶ ἐξακολουθήσασαι προσέδωκαν διαφόρους διαμορφώσεις, οἷοι 1ον) ὅτι διὰ τῆς χρίσεως ὁ Χριστὸς ἐγένετο υἱὸς ὁμοούσιος τῷ Πατρὶ «per onetionem Filius consubstantialis»· 2ον) ὅτι διὰ τῆς ἑνώσεως ἐγένετο υἱὸς μονογενὴς «per unionem filius naturae» καὶ 3ον) ὅτι διὰ χρίσεως ἐγένετο πρωτότοκος πάσης κτίσεως «per onctionem primogenitus omnis creaturae». Πρὸς ἐπικράτησιν δὲ τῆς δοξασίας αὐτοῦ οἱ Qebatok ὤθησαν τὸν βασιλέα πρὸς λῆψιν αὐστηρῶν ποινικῶν μέτρων κατὰ τῶν ἐναντιουμένων αὐτοῖς, ὥστε πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐξωρίσθησαν, καθῃρέθησαν καὶ βασάνοις μαρτυρικαῖς ὑπεβλήθησαν, μέχρις ὅτου ἡ ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου δοξασία προσέλαβε τὴν ὁριστικὴν αὐτῆς μορφήν, πλὴν καὶ ταύτην διφορουμένην, καὶ ἔχουσαν ὧδε: «per onionem filius unigenibus, per onctionem Christus», ἤτοι διὰ τῆς ἑνώσεως υἱὸς μονογενὴς καὶ διὰ τῆς χρίσεως Χριστός.

Οἱ Qetabok δὲ οὗτοι ἔδωκαν ἀφορμὴν καὶ εἰς δημιουργίαν μεταξὺ τῶν Ἀβησσινῶν αἱρέσεως τῶν οὕτω καλουμένων Karrok [1]), καθ' οὓς ὁ υἱὸς εἶναι μὲν ὁμοούσιος τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Πνεύματι, πλὴν ἡ χρῖσις αὐτοῦ δὲν εἶναι μόνον παθητικὴ ἀλλὰ καὶ ἐνεργητική, ἤτοι ὁ Χριστὸς δὲν χρίεται μόνον ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀλλὰ καὶ χρίει αὐτὸς ἑαυτόν. Καὶ

---

1) Ἡ λέξις Karro ἐξ ἧς καὶ οἱ αἱρετικοὶ οὗτοι Karrok σημαίνει μάχαιραν καὶ ὡ αὕτη ἔχει μίαν πλευρὰν κόπτουσαν οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς ἔχει μίαν μόνον φύσιν τὴν θείαν.

προσέτι, ὅτι πᾶσαι αἱ ἰδιότητες τῆς ἀνθρωπίνης σαρκὸς κατεστράφησαν καὶ ὀρθότερον, ἐφθάρησαν ὑπὸ τοῦ θείου Λόγου, ὥστε ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ θεανθρώπῳ ἔμεινεν ἄφθαρτος, ἀπαθὴς καὶ ἀθάνατος (ἀφθαροδοκῆται). Καὶ ἑτέρα τις αἱρετικὴ δοξασία διεδόθη ἐκ τῆς βασιλείας τοῦ Zijosa (1730—1755) καὶ δὴ μετ' ἐκτάσεως ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Jipoas ἡ τῶν δυοφυσιτῶν καλουμένη, πλὴν οἵ τε ἐφευρέται αὐτῆς καὶ οἱ ὀπαδοὶ ἐξεβλήθησαν ἀπὸ τῆς περιοχῆς τοῦ Γουδὰρ καὶ διασκορπισθέντες ἀπώλεσαν οὕτω καὶ τὴν νέαν αὐτῶν διδασκαλίαν. Ἐπίσης κατὰ τὸν δέκατον ὄγδοον αἰῶνα ἀκριβῶς κατὰ τὸ 1781 ἀνεφάνη ἐν Γουδὰρ καὶ νέα διδασκαλία ἡ τριττὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ διδάσκουσα (Sost ledat). Καὶ οἱ μὲν Qebatok παρεδέχοντο δύο γεννήσεις· α') τὴν αἰωνίαν γέννησιν καὶ β') τὴν ἐκ Παρθένου Μαρίας, ἐν ᾗ ἡ νεοφανεῖσα διδασκαλία σὺν ταῖς δύο ἀνωτέραις ἤτοι τὴν αἰωνίαν καὶ τὴν ἐκ Παρθένου δι' ἧς ὁ Χριστὸς ἐγένετο πρωτότοκος (Ματθ. Α', 25) ἐδίδασκε καὶ τρίτην γέννησιν, δι' ἧς διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος χρίσεως ἐγένετο primogenitus omnis creaturae καὶ ἥτις ἔλαβε μὲν χώραν κατὰ τὴν ἕνωσιν τῆς θείας μετὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, κυρίως ὅμως ἐξεδηλώθη κατὰ τὴν ἐν Ἰορδάνῃ χρῖσιν ἐν τῷ βαπτίσματι αὐτοῦ. Καὶ ἡ διδασκαλία ἐγένετο ἐπίσημος καθολικὴ πίστις τῆς Ἀβησσινικῆς Ἐκκλησίας παρὰ τὰς διαμαρτυρίας τοῦ Ἀβούνα Σαλαμᾶ. Πλὴν ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος τῷ 1856 ἀπηγόρευσε ταύτην καὶ ὁ τῇ ἀπαγορεύσει ταύτῃ συνταχθεὶς Ἀβούνα Κύριλλος ἐξηναγκάσθη ὑπὸ τοῦ κατ' αὐτοῦ ἐξερεθισθέντος λαοῦ, ὅπως ἐγκαταλείψῃ τὸ Γουδάρ. Ἀλλ' ὁ διάδοχος βασιλεὺς Ἰωάννης ὁ IV ἐπέβαλε ταύτην ὡς πίστιν καθολικήν.

Καὶ ἡ ἐσχατολογία τῆς Ἀβησσινικῆς Ἐκκλησίας παρουσιάζει τι τὸ καινόν, διότι παραδέχεται, ὅτι αἱ ψυχαὶ μέχρι τῆς κοινῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς γενικῆς κρίσεως, τῶν μὲν δικαίων τάσσονται ἐν τῷ ἐπιγείῳ παραδείσῳ, τῶν ἁμαρτωλῶν δὲ περιπλανῶνται ἀνὰ τοὺς διαφόρους ἐπιγείους τόπους καὶ ἰδιαιτέρως ἀνὰ τὰς θαλάσσας. Κατὰ τὴν δευτέραν ὅμως παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ κρίσιν, οἱ μὲν δίκαιοι κληρονομοῦσι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ εἰς τὸν Ἅδην καταδικάζονται. Πλὴν αἱ ἐν αὐτῷ ποιναὶ αὐτῶν καὶ βάσανοι δὲν εἶναι αἰώνιαι, ἀφοῦ ὁ Χριστὸς μετὰ τὴν ἐπιγείαν αὐτοῦ ἀνάστασιν κατῆλθεν εἰς τὸν Ἅδην καὶ ἀπήλλαξε πάντας τοὺς ὑπ' αὐτοῦ κρατουμένους καὶ εἰς αὐτὸν πιστεύσαντας.

Ὁ δὲ κανὼν τῶν βιβλίων τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἶναι παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶν Ἀβησσινῶν ὁ αὐτὸς τῆς Κοπτικῆς, καὶ ὁ μὲν τῆς Κ. Διαθήκης περιλαμβάνει σὺν ἄλλοις καὶ τὰς δύο πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολὰς τοῦ Κλήμεντος ὡς καὶ τὰ ὀκτὼ αὐτοῦ βιβλία, ὁ δὲ τῆς Π. Διαθήκης, πλὴν

τῶν ὑπὸ τῆς ὀρθοδόξου κληθέντων ἀναγινωσκομένων, προσέτι καὶ τὴν λεπτὴν καλουμένην ὑπ᾿ αὐτῆς Γένεσιν [1]) (pavra genesis ἢ Kufale). Τὰ μυστήρια ἐν τῇ Ἀβησσινικῇ Ἐκκλησίᾳ εἶναι ἑπτά, πλὴν ποικιλοτρόπως καὶ διαφόρως τελούμενα καὶ ἀκολουθοῦντα, ἐκτὸς ὀλίγων, τὰ πλεῖστα τὸ τυπικὸν τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ βάπτισμα τελεῖται παρ᾿ αὐτῇ διὰ τριττῆς καταδύσεως καὶ ἀναδύσεως καὶ ὅταν ἐν αὐτῇ ἦτο εἰσηγμένον τὸ βάπτισμα τῶν ἐφήβων ἐτελεῖτο τοῦτο ἐντὸς μεγάλης δεξαμενῆς τῆς ἐπὶ τούτῳ ἐκτισμένης πρὸ ἑκάστου ναοῦ, καὶ μετ᾿ αὐτὸ ὁ βαπτισθεὶς δημοσίᾳ ἀπετάσσετο τῷ Σατανᾷ καὶ ἐνδυόμενος πρῶτον μὲν χιτῶνα ἐρυθρὸν καὶ εἶτα περιβαλλόμενος λευκὸν ἱμάτιον εἰσήρχετο ἐντὸς τοῦ ναοῦ πρὸς κοινωνίαν ὑπὸ τοῦ λειτουργοῦντος ἱερέως, διὰ τοῦτο δὲ ἐκτὸς ἀνάγκης ἔπρεπε νὰ τελῆται ἐν Κυριακῇ ἢ ἄλλῃ τινὶ ἑορτῇ καὶ ἐὰν συνέπιπτεν ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν Ἐπιφανείων. Εἶτα εἰσήχθη ὁ νηπιοβαπτισμὸς τελούμενος κατὰ τὸ τυπικὸν τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας τῶν μὲν ἀρρένων μετὰ 40 τῶν δὲ θηλέων μετὰ·80 ἀπὸ τῆς γεννήσεως ἡμέρας καί, ὡς ἦτο ἑπόμενον, καὶ τὸ σύστημα τῶν ἀναδόχων, οἵτινες πιστῶς καὶ ἀπαραβιάστως τηροῦσι τὰ διὰ τοῦ βαπτίσματος ἀπέναντι τῶν ἀναδεκτῶν ἀναληφθέντα καθήκοντα πνευματικοῦ πατρός.

Τὸ δὲ χρῖσμα, ὡς παρὰ τῇ Κοπτικῇ Ἐκκλησίᾳ τελεῖται καὶ ἐν τῇ Ἀβησσινικῇ συνηνωμέναι μετὰ τοῦ βαπτίσματος ἀλλὰ τὸ μυστήριον τοῦτο εἶναι συγκεχυμένον μετὰ τοῦ ἐλαίου (oleum catekumenorum) δι᾿ οὗ ἀλείφεται τὸ σῶμα πρὸ τοῦ βαπτίσματος καὶ ἐν τούτοις φέρει καὶ παρ᾿ αὐτῇ τὸ ὄνομα μῦρον.

Ἡ θεία εὐχαριστία τελεῖται δι᾿ ἄρτου εὐζύμου καὶ οἴνου ἀναμεμιγμένου μεθ᾿ ὕδατος (ἢ καὶ τὸ ἀπόσταγμα πέντε ξηρῶν σταφίδων διὰ τὴν σπάνιν τῆς ἀμπελοφυτείας) καὶ μεταδίδεται πᾶσιν ἀνεξαιρέτως ὑπ᾿ ἀμφότερα τὰ εἴδη τοῦ ἄρτου τοῦ διὰ σταυροῦ ἐνσεσημασμένου καὶ τοῦ οἴνου. Ἡ ἐξομολόγησις εἶναι παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ ταύτῃ τὸ ἀρχαιότερον μυστήριον, τελούμενον μόνον κατὰ τὸ εἰκοστὸν πέμπτυν ἔτος τῆς ἡλικίας, συμφώνως τῇ καθολικῇ πεποιθήσει, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ὑπόκειται εἰς κατάκρισιν δι᾿ ὅσας ἁμαρτίας διαπράττει πρὸ τοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Καὶ κατ᾿ ἀρχὰς μὲν ἐτελεῖτο αὕτη μόνον ὑπὸ μορφὴν συγχωρητικῆς εὐχῆς (déprecatoire) μετὰ τὴν ὑπόδειξιν ὅμως τῶν σφαλμάτων ἐν τῇ τελέσει ὑπὸ τῶν Ἰησουϊτῶν οἱ Ἀβησσινοὶ σήμερον

---

[1]) Ἡ πρώτη μετάφρασις ἐν ἀρχαίᾳ γλώσσῃ τῇ καλουμένῃ Γκιζι ἀποδίδεται τῷ Φρουμεντίῳ γενομένη ἐκ χειρογράφου παραδοθέντοςὑπὸ τοῦ Μ. Ἀθανασίου, ἡ δὲ δευτέρα εἶναι ἐκ τῆς Vulgata-Dictionnaire de Ettef. et Georg. Paris 1912.

ἐξομολογοῦνται τρὶς τοῦ ἔτους ἐνώπιον τοῦ ἱερέως καὶ συνηθέστατα ἐνώπιον τοῦ Ἀβούνα κατ' ἰδιαίτερον τυπικὸν δημοσιευθὲν τῷ 1561, βασιλεύοντος τοῦ Φασιλάδα ὀνομαζόμενον ὑπ' αὐτῶν Mashaka geder.

Ἡ ἱερωσύνη μεταδίδεται διὰ χειροθεσίας τοῦ Ἐπισκόπου τῇ ἐπικλήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀναφωνουμένων τῶν αὐτῶν εὐχῶν ὡς ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ. Ἀνεγνωρισμένοι δὲ εἶναι καὶ οἱ τρεῖς βαθμοὶ τῆς ἱερωσύνης, τοῦ ἐπισκόπου, πρεσβυτέρου καὶ διακόνου, πλὴν ὑπ' αὐτῆς δὲν τηρῶνται αὐστηρῶς αἱ διατάξεις τῶν συνοδικῶν κανόνων αἱ καθορίζουσαι τὴν ἡλικίαν ἑνὸς ἑκάστου βαθμοῦ. [1])

Καὶ τὸ Εὐχέλαιον εἶναι γενικῶς παραδεδεγμένον ὡς θεραπεῦον οὐ μόνον σωματικὰ ἀρρωστήματα, ἀλλὰ καὶ σωματικὰς ἁμαρτίας. Ὁ βασιλεὺς Ζαρὰ Ἰακὼβ εὗρε καὶ τὸ τοῖς ἀρχαίοις ἀκόμη τυπικὸν τοῦ Εὐχελαίου, ἀλλ' ὁ Κλαύδιος μετὰ ἕνα αἰῶνα εἰσήγαγε τὸ τυπικὸν τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας. [2])

Ἁπλουστάτη εἶναι ἡ τελετὴ τοῦ θρησκευτικοῦ γάμου τελουμένου ἐνώπιον τοῦ ἱερέως τοῦ ἐκφωνοῦντος μόνον τὴν Κυριακὴν προσευχὴν καὶ εὐλογοῦντος τοὺς νεονύμφους. Παρὰ τῇ Ἀβησσινικῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ γάμος ἀπώλεσε τὴν μυστηριώδη αὐτοῦ μορφήν, θεωρούμενος ὡς ἁπλοῦν πολιτικὸν συμβόλαιον μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς δυνάμενος ἐν πάσῃ στιγμῇ νὰ διασπασθῇ καὶ ἔχων μόνας συνεπείας τὴν διατροφὴν τῆς γυναικὸς ἀναλόγως τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων τοῦ ἀνδρός. Ἡ πολυγαμία θεωρητικῶς μόνον εἶναι ἀπηγορευμένη τοῖς πολίταις, ἀνεγνωρισμένη ὡς ἐξαιρετικὸν προνόμιον τῶν βασιλέων. [3]) Ὁ ἐλεύθερος γάμος εἶναι ὁ μᾶλλον ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ἀβησσινοῖς.

Ἡ δὲ περιτομὴ τηρεῖται παρ' αὐτοῖς μᾶλλον ἐκ λόγων ὑγιεινῶν οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσαν πρὸς τὴν θρησκείαν.

---

[1]) Raymond des Eglis. Orient. pag. 675. Κατὰ τὰς ἀφηγήσεις αὐτοῦ οἱ Ἀβησσινοὶ πολλάκις χειροτονοῦσι καὶ παῖδας καὶ κατ' αὐτὴν τὴν νηπιακὴν αὐτῶν ἡλικίαν προορίζοντες αὐτοὺς διὰ τὸ κληρικὸν στάδιον.

[2]) Dictionnaire d'Hist. et de Geogr. Paris 1912.

[3]) Ἡ μὲν νῦν αὐτοκράτειρα συνῆψε γάμους 15, ἡ δὲ προκάτοχος, ἡ ὡραία Ταϊτοῦ ἔσχεν ὡς εἰκοστὸν σύζυγον τὸν αὐτοκράτορα Μενελὶκ ΙΙ. L'adultère la polygamie et l'eslavage sont choses si repandus que l'ecclisiastiques eux mêmes et les grands chefs en donnent éxample. (Raymond)

ΜΙΑ ΣΕΛΙΣ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΜΟΥ

Ραδιογράφημα ἐκ Βερολίνου ἀπὸ 5 Δεκεμβρίου παρελθόντος ἀνήγγελλεν ὅτι ὁ πρεσβύτερος τῶν ἐν Ρώμῃ Καρδιναλίων Vanuteli συνεπλήρου τὴν Κυριακὴν ἐκείνην τὸ 90ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Ἡ ἀγγελία ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν μνήμην μου ὁλόκληρον σελίδα τῆς μαθητείας μου ἐν Χάλκῃ, ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ, καὶ μίαν ἁμαρτίαν. Ὑποθέτω (δὲν κάμνω ὅρκον) ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ αὐτοῦ Βανουτέλη, ὅστις, τοὐλάχιστον κατὰ τὰ ἔτη 1871—1873 εὑρίσκετο ἐν Κωνσταντινουπόλει, δὲν γνωρίζω ἐν τίνι ἀποστολῇ καὶ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἁγίας Ἕδρας.

Τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν ἀπησχόλει ἔτι τὸ βουλγαρικὸν ζήτημα καὶ σχίσμα, καὶ ὁ ἀπ᾿ αὐτοῦ σάλος δὲν εἶχεν ἔτι κοπάσει. Πατριάρχης Οἰκουμενικὸς ἦτο Ἄνθιμος ὁ Κουταλιανός, ἐπίλεκτα δέ, ὡς ἠκούομεν, μέλη τῆς περὶ αὐτὸν Ἱερᾶς Συνόδου ἦσαν ὁ Κυζίκου Νικόδημος ὁ ἐπίκλην φιλόσοφος καὶ ὁ Δέρκων Νεόφυτος. Ὁ τελευταῖος οὗτος οὐδέποτε ἐπεσκέπτετο τὴν Σχολήν, καίπερ ἄλλως ἐνδιαφερόμενος περὶ αὐτῆς.

Μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ σχίσματος τὸν ἐπὶ διετίαν περίπου διευθύναντα τὴν Σχολὴν καὶ ἐπὶ εὐσεβεῖ τηρήσει τῶν πατρίων γνωστὸν Ἱεράρχην, τὸν Ἀγχιάλου Βασίλειον, τὸν ἔπειτα Μητροπολίτην Σμύρνης, εἶχε διαδεχθῇ εἰς τὴν διεύθυνσιν ὁ Ἀρχιμανδρίτης Φωτεινός, Χῖος τὴν πατρίδα, ἀγαθὸς ἄνθρωπος, ταπεινὸς καὶ ἠπίου χαρακτῆρος, τὸ δὲ διδάσκον προσωπικὸν τῆς Σχολῆς, πλὴν τοῦ τῶν τουρκικῶν, Κλεάνθους Χαραλαμπίδου (τὸν Γάλλον δὲν ἐνθυμοῦμαι· ἤλλασσον καὶ παρήλλασσον συχνὰ) ἀπετέλουν ὡς λαϊκοὶ μὲν ὁ Ἠλίας Ταντάλίδης, οἱ δύο Ἀδριανοπολῖται, ὁ Βασίλειος Γρηγοριάδης καὶ ὁ Χρῆστος Παπαδόπουλος, ὁ ἔπειτα καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, ὁ Ἰωάννης Βασματζίδης καὶ ὁ Γεώργιος Λιανόπουλος· ὡς κληρικοὶ δὲ ὁ συμπολίτης μου Ἰωάννης Ἀναστασιάδης, ὁ ἔπειτα διευθυντὴς τῆς Μεγάλης Σχολῆς καὶ Μητροπολίτης Καισαρείας, Γρηγόριος ὁ Ζυγαβηνός, ὁ Κωνσταντῖνος Βαφείδης, ὁ Ἰλαρίων Κανάκης, ἐκ Κρήτης, καὶ ὁ τότε προσληφθεὶς εἰς τὴν ἕδραν τῶν Ἑβραϊκῶν καὶ τῆς Ἐξηγητικῆς λαϊκὸς θεολόγος Βασίλειος Γεωργιάδης, ἐκ τῶν προσφάτων τελειοφοίτων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου καὶ νεαρώτατος τὴν ἡλικίαν, ὁ νῦν εὐκλεῶς πατριαρχεύων Βασίλειος ὁ ἀπὸ Νικαίας.

Ἐγὼ ἦγον τότε τὸ 22ον περίπου ἔτος τῆς ἡλικίας, εὑρισκόμην δὲ εἰς τὴν 6ην τάξιν τῆς Σχολῆς, ἀριθμοῦσαν 6 μόνον μαθητάς, ἀντὶ τῶν 17 ἢ 18, ὅσους εἶχε κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ τρίτου ἔτους. Πλὴν τῆς λογιότητός μου, ἐκ

Καππαδοκίας (Ἰνδζὲ σουλοῦ), ἦσαν ὁ Γεώργιος Καρακατσάνης, ἐκ Κυδωνιῶν, ὁ Ἀπόστολος Χαραλαμπίδης, ἐκ Μαδύτου, ὁ ἐκ Κεφαλληνίας ἱεροδιάκονος Γερμανὸς Καλιγᾶς, ὁ ἔπειτα Μητροπολίτης Ἀθηνῶν καὶ προώρως τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀποθανών, καὶ δύο ὁμώνυμοι, Παναγιῶται, ὁ μὲν ἐκ Γανοχώρων, νομίζω, ὁ δὲ ἐκ Σινώπης. Ὁ τελευταῖος οὗτος, δὲν γνωρίζω πῶς καὶ τίνος προσδόντος, εἶχε προσλάβει τὸ παρωνύμιον τοῦ Μπουκουβάλα, καὶ ἦτο γνωστὸς ἐν τῇ τάξει καὶ ἐν τῇ σχολῇ ὅλῃ ὑπὸ τοῦτο μᾶλλον ἢ ὑπὸ τὸ ἴδιον ἑαυτοῦ ὄνομα. Ἦτο sui generis τύπος, δύσερις καὶ δύσκολος, ἀρεσκόμενος εἰς τὸ πρωταθλεῖν ἐν τοῖς ἔχουσι χαρακτῆρα θορύβου καὶ δυσπειθείας, μέχρις οὗ ἐν αὐτῷ τῷ τελευταίῳ ἔτει ἀπεβλήθη τῆς σχολῆς δι' αὐθάδειαν καὶ ἀμετάπειστον ἀπείθειαν, μὴ ἐννοῶν νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν οὕτως ἢ ἄλλως κρατήσασαν τάξιν τῆς σχολῆς, ὅπως οἱ μὴ κληρικοὶ τελειόφοιτοι τοὺς λόγους αὐτῶν κηρύττουσι μήτε εἰς τὸν ἄμβωνα ἀνερχόμενοι μήτε ἔχοντες ἔμπροσθεν αὐτῶν ἀναλόγιον, ὡς ἠξίου αὐτός. Ζηλωτὴς ἀνυπόκριτος, εὐλαβείας καὶ καλοκἀγαθίας οὐχ ἧττον ἢ φιλοτιμίας τύπος ὑπῆρξεν ὁ Καλιγᾶς, ὅστις, καίπερ ἐκ τῶν μᾶλλον ἡλικιωμένων μαθητῶν τῆς σχολῆς, ὅμως κατώρθου νὰ συμβαδίζῃ τοῖς ἄλλοις, καὶ ἦτο πρόθυμος εἰς πᾶσαν ὑπηρεσίαν, καὶ ὁσάκις δὲ κατελαμβάνετο ὑπὸ θυμοῦ τινος, ὡς ἐλέγομεν ἡμεῖς, τὸ ***κεφαλλωνίτικο,*** ἐλησμόνει ἀμέσως τὰ πάντα, καὶ ἦτο ὁ αὐτὸς καλοκάγαθος καὶ ὁ αὐτὸς πρόθυμος εἰς πᾶσαν ὑπηρεσίαν. Ἀπ' αὐτοῦ ἐκαλεῖτο ἡ τάξις ἡμῶν ὡς ***τάξις τοῦ Καλιγᾶ,*** ὅπως ἡ ἀμέσως ἀνωτέρα ἐκαλεῖτο ***τάξις τοῦ Ὀλυμπίου,*** τοῦ κατὰ πολλὰ προέχοντος αὐτῆς μαθητοῦ Δημητρίου Ἰωαννίδου Ὀλυμπίου, ἐκ Θεσσαλίας, προορισθέντος μὲν νὰ ὑπηρετήσῃ τῇ Σχολῇ μετὰ σπουδὰς ἐν Γερμανίᾳ, ἀλλὰ· διὰ σφαλερὰν ὑγείαν ἐγκατασταθέντος ἐν Ἀθήναις καὶ διακριθέντος ὥς τε καθηγητοῦ τοῦ ἐκεῖ διδασκαλείου καὶ δι' ὧν ἐξέδωκεν ἔργων χρησίμων τῇ σπουδαζούσῃ νεολαίᾳ. Πλὴν τοῦ Νικομηδείας Ἀλεξάνδρου νομίζω ὅτι ὑπολείπεται πλέον οὐδεὶς ἐκ τῆς τάξεως ἐκείνης, ὅπως οὐδὲ ἐκ τῆς ἡμετέρας, πλὴν ἐμοῦ, ἐκτὸς ἐὰν ζῇ που καὶ ὁ Καρακατσάνης. Ἀπελύθημεν μόνον ***τέσσαρες,*** ἀποβληθέντος καὶ τοῦ ἑτέρου Παναγιώτου, τοῦ ἐκ Γανοχώρων, ἀλλὰ δι' αἰτίαν πάντῃ διάφορον τῆς τοῦ Μπουκουβάλα, καὶ συνεχομένην πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ τότε ἐν Κωνσταντινουπόλει εὑρισκομένου καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ ὀνομασθέντος Βανουτέλη.

Ἡ ἐπίσκεψις τῆς ἡμετέρας σχολῆς καὶ τῆς βιβλιοθήκης αὐτῆς ὑπῆρξε πάντοτε καὶ ἄνευ ἰδιαιτέρων διατυπώσεων προσιτὴ τοῖς ἐπιθυμοῦσι, μὴ ἐξαιρουμένων μηδ' αὐτῶν τῶν ἐκ τοῦ Λατινικοῦ κλήρου προσερχομένων, οὐδὲ εἶχόν ποτε σκεφθῇ οὔτε αἱ τῆς σχολῆς ἀρχαὶ οὔτε οἱ μαθηταὶ αὐτῆς, ὅτι ἠδύναντο ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ Δυτικοὶ νὰ ἔρχωνται καὶ ἐπὶ σκοπῷ

προσηλυτιστικῷ εἰς τὴν Οὐνίαν. Καὶ ὅμως φαίνεται ὅτι τοιοῦτος σκοπὸς δὲν ἦτο ξένος πρὸς τοὺς τότε, κατὰ τὰ ἔτη 1871—1872 γινομένας ἐπισκέψεις τῶν περὶ τὸν εἰρημένον κληρικόν, ἣν δὲ εὕρισκον φιλόφρονα καὶ ἀνυπόκριτον ὑποδοχὴν παρὰ τοῖς ἀπονήροις μαθηταῖς ἐνεθάρρυνεν αὐτοὺς νὰ ρίπτωσι καὶ δελεάσματα πρὸς ἄγραν ὅσων ἠδύναντο. Καὶ ἦσαν ἐκ τῶν μάλιστα εὐπροσδέκτων τὰ δελεάσματα αὐτῶν, νὰ ἀποσταλῶσι λ. χ. εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ Ρώμην χάριν ἀνωτέρων καὶ ἀνετωτέρων σπουδῶν καὶ νὰ παρασκευάσωσιν ἑαυτοῖς μέλλον πολλῷ λαμπρότερον τοῦ παρ' ἡμῖν ἐλπιζομένου. Οὐδὲν τὸ θαυμαστὸν ὅτι εὑρέθησαν μεταξὺ τῶν 60—70 μαθητῶν ὀλίγιστοί τινες, παρασχόντες εὐήκοον οὖς εἰς τὰς εἰσηγήσεις καὶ ἐπαγγελίας, προέβησαν δὲ καὶ εἰς κρυφίας συνεννοήσεις, καὶ δὴ τρεῖς, εἷς μὲν ὁ ἐκ τῆς τάξεως ἡμῶν Παναγιώτης ὁ ἐκ Γανοχώρων, οἱ δὲ δύο ἄλλοι ἐκ τῶν κατωτέρων τάξεων, Σιναΐτης τις, λησμονῶ τὸ ὄνομά του, ἐκ τῶν ἐχόντων ἡλικίαν μεγάλην, καὶ ἄλλος τις, ἀγνώστου μοι προελεύσεως. Φαίνεται ὅτι αἱ συνεννοήσεις αὗται δὲν διέφυγον τὴν προσοχήν τινων ἐκ τῶν μαθητῶν, καὶ βεβαιωθεῖσαι προὐκάλεσαν παρ' αὐτοῖς ἀγανάκτησιν καὶ ἐρεθισμόν, τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ ἐφαίνετο αὐτοῖς καὶ ἡμέρα ὡρισμένη πρὸς ἀπόδρασιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς σχολῆς.

Ἦτο ἐντὸς τῆς Τεσσαρακοστῆς τῶν Χριστουγέννων, ἂν δὲν ἔχω λάθος. Κοιτῶνες καὶ μελετητήρια δὲν ὑπῆρχον τότε. Δύο ἢ τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρες συνῴκουν ἐν ἑνὶ δωματίῳ. Κατεῖχον ἐγὼ τὸ δεύτερον δωμάτιον ἅμα τῇ ἀναβάσει τῆς πρὸς νότον κλίμακος τῆς παλαιᾶς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τῆς σχολῆς. Σύνοικον εἶχον τὸν ἱερέα Γρηγόριον Νεστορίδην, ἐκ Θεσσαλίας, εἰς κατωτέραν μὲν τάξιν, ἀλλὰ ἡλικιωμένον, ἄνθρωπον ἐξαίρετον, ὅστις εἶχε χρηματίσει ἐφημέριος ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς ἐν Πέστῃ ὁμογενοῦς παροικίας, ἐγνώριζε δὲ καὶ ὀλίγα Γερμανικά. Ἐπιθυμῶν ἀνωτέραν θρησκευτικὴν καὶ θεολογικὴν μόρφωσιν εἶχε παραιτήσει τὴν ἐκεῖ θέσιν καὶ εἶχεν ἔλθει νὰ μαθητεύσῃ ἐν Χάλκῃ. Ἦτο ταπεινὸς καὶ φιλότιμος, ἐξ ἐκείνων τῶν φύσεων, τὰς ὁποίας καὶ ἄκων τις ἐκτιμᾷ καὶ ἀγαπᾷ. Παρὰ πᾶσαν τὴν ἡλικίαν καὶ παρὰ τὰς δυσκολίας, ἃς κατὰ τὰ πρῶτα μάλιστα ἔτη ἐδοκίμαζεν, ἠδυνήθη νὰ ἀποφοιτήσῃ τῆς σχολῆς μετὰ τοῦ εἰθισμένου πτυχίου, ἵνα μετ' ὀλίγα ἔτη ἀποθάνῃ ***ἀπὸ εὐλογία,*** ὡς προϊστάμενος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων.

Ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν παρασκευαζομένων δὲν εἴχομεν οὔτε ὁ σύνοικός μου οὔτε ἐγώ, καὶ ἄλλως καὶ διότι κατεγινόμην τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς τὴν σύνταξιν ***ἐγκωμίου εἰς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον,*** γυμνάσματος ὁμιλητικοῦ, ὕστερον μὲν κατηργηθέντος, ἀλλὰ τότε ὑποχρεωτικοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς τῆς 6ης τάξεως. Ἐγεννᾶτό τις ἅμιλλα πρὸς σύνταξιν τοῦ καλ-

λιτέρου γυμνάσματος, ὅπερ, τυχὸν τῆς ἐγκρίσεως τοῦ οἰκείου καθηγητοῦ, ἀπηγγέλλετο καὶ δημοσίᾳ ἐν τῇ εὐρυχωροτέρᾳ παραδόσει τῆς σχολῆς, παρόντων τῶν θεολόγων μάλιστα καθηγητῶν καὶ τῶν μαθητῶν ὅλων τῶν τάξεων.

Ἡμέραν λοιπὸν τινὰ τῆς Τεσσαρακοστῆς τῶν Χριστουγέννων μόλις ἐπανελθὼν ἀπὸ τοῦ εἰθισμένου περιπάτου καὶ τὴν λάμπαν μου ἀνάψας —ἐγίνετο δὲ τότε χρῆσις ἐλαίου πρὸς φωτισμόν, καὶ ὄχι πετρελαίου— εἶχον ἐπιληφθῇ πάλιν τῆς ἐργασίας πρὸς ἐπεξεργασίαν τοῦ ἐγκωμίου, καὶ αἴφνης ἀκούω κίνησιν ἀσυνήθη καὶ θόρυβον πολὺν ἐν τῷ διαδρόμῳ. Οἱ παρασκευάσαντες τὰ τοῦ κινήματος μετέβαινον πρὸς ἀναζήτησιν καὶ περιορισμὸν τῶν τριῶν, τῶν εἰς φυγὴν παρεσκευασμένων. Τοῦ κινήματος προΐσταντο, πλὴν τοῦ ρηθέντος Μπουκουβάλα, καὶ ὁ Καλιγᾶς, καὶ ὁ Λουκᾶς Πετρίδης, ἐκ τῶν κατωτέρων τάξεων καὶ ὁπωσδήποτε ἡλικιωμένων, ἱεροδιάκονος, ὁ ἔπειτα Αἴνου καὶ Φιλαδελφείας. Ἀνεῦρον τοὺς καταζητουμένους καὶ περιώρισαν εἰς ἓν δωμάτιον, αὐτὸ τοῦ ἐκ τοῦ πλαγίου μου, τὸ πρῶτον μετὰ τὴν ρηθεῖσαν κλίμακα. Κατῴκει ἐκεῖ ὁ Παναγιώτης. Δὲν δύναμαι νὰ ἐκφράσω νῦν καὶ νὰ παραστήσω ὅ,τι τότε ᾐσθάνθην βλέπων περιωρισμένους καὶ φυλαττομένους τοὺς τρεῖς. Ἦτο μᾶλλον αἴσθημα οἴκτου καὶ συμπαθείας πρὸς πάσχοντας, ἔστω καὶ ἐνόχους, ἢ ὀργῆς κατὰ ἐνόχων. Τὴν ἐπομένην πρωΐαν ὡδηγήθησαν ἀσφαλῶς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα μετὰ ἀναλόγων γραμμάτων τῆς Διευθύνσεως πρὸς τὴν Ἐφορείαν καὶ δὲν ἐπανῆλθον πλέον, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Οὐνίαν.

Ἀλλ' ἡμᾶς τοὺς τέως ἀμετόχους ὑπάρξαντας εἰς τὸ κίνημα, κατέλαβεν ἄλλου εἴδους θλίψις καὶ ἀγανάκτησις, ὀργὴ κατ' αὐτῶν τῶν πρωτουργῶν τῶν ὄντως ὀδυνηρῶν γεγονότων, πῶς οἱ κληρικοὶ ἐκεῖνοι τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, οἱ ἐν ἐνδύμασι προβάτων ἐρχόμενοι εἰς τὴν σχολὴν καὶ πάσης ἀπροσποιήτου φιλοφρονήσεως καὶ ὑποδοχῆς ἀξιούμενοι, εἶχον οὕτω προσενεχθεῖ καὶ ἐνεργήσει, εἶχον δυνηθῇ νὰ πολιτευθῶσιν ὡς αὐτὸ τοῦτο λύκοι ἅρπαγες, ἐκρίναμεν δὲ ἀνυπερθέτως, ἐν τῷ ἅμα νὰ σταλῇ ἐπιστολὴ πικρὰ πρὸς αὐτὸν τὸν πρωτουργόν, ὡς ἐφρονοῦμεν, Βανουτέλην, μετὰ πικρῶν παραπόνων ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ διαγωγῇ. Ἐκρίθη νὰ γραφῇ λατινιστὶ ἡ ἐπιστολή, ἀνετέθη δὲ εἰς τὸν Καππαδόκην ἡ σύνταξις αὐτῆς. Δὲν ἀντεῖπε. Κικερώνειον βεβαίως δὲν ἠδύνατο νὰ εἶναι τὸ ἀποσταλὲν γράμμα, οὐδὲ ἐνθυμοῦμαι νῦν, μετὰ ἔτη σχεδὸν 55, οὔτε τὴν ὑφὴν οὔτε τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ. Δύο ὅμως τινὰ κρατεῖ ἔτι ἡ μνήμη μου, πρῶτον ὅτι περιελάμβανε καὶ τὰ λόγια ἐκεῖνα τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους, ὅτι **ξηρὰν καὶ θάλασσαν περιάγουσι ποιῆσαι προσήλυτον ἕνα, καὶ ὅταν γένηται, ποιοῦσιν αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον** ἑαυτῶν, δεύτερον δὲ ὅτι διετέμνετο ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τὸ-

ὄνομα Vanuteli καὶ ἐγράφετο Vano telo, ὡς θὰ ἔλεγεν ὁ Ὅμηρος, ***ἐτώσιον βέλος.*** Τὰ πρῶτα ἦσαν ἔνδικα, ἐνδικώτατα. Τὸ δεύτερον ὅμως δὲν ἔπρεπε. Τί ἔπταιε τὸ ὄνομα εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ πράξαντος, ὅπως κριθῇ ἄξιον τοιαύτης διατμηγῆς καὶ παραμορφώσεως; Ἀλλ' ἡ νεότης, ἐν ἐξάψει διατελοῦσα, βαίνει πολλάκις καὶ πέραν τοῦ προσήκοντος.

Πλὴν νὰ μὴ ἀδικήσωμεν καὶ μόνην τὴν νεότητα. Εἴς τινα τῶν κληρικῶν καθηγητῶν (μήτε ὄνομα μήτε χωρίο) ἦτο ἀνατεθειμένη ἡ ***Εἰσαγωγὴ εἰς τὰς Ἁγίας Γραφὰς*** καὶ ἡ ***Πατρολογία.*** Μνήμη ἀπέραντος, καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας, ἐπὶ ζημίᾳ τῆς κρίσεως, καὶ ταύτης ἀπαραιτήτου εἰς τὰ εἰρημένα μαθήματα. Ἡ ἐπιχειρηματολογία τοῦ κατὰ τῶν ἀντιφρονούντων κατεκλείετο στερεοτύπως· οὕτως ἔχει, ***κἂν διαρραγῶσιν οἱ ἐναντίοι.*** Μετεβαίνομεν εἰς τὴν παράδοσιν μετὰ βεβαίων προσδοκιῶν, ὅτι θὰ ἔχωμεν νέας διαρρήξεις, καὶ οὐδέποτε ἠπατώμεθα. Τὸ ζήτημα μάλιστα τῆς γνησιότητος τῶν συγγραμμάτων Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου ἦτο ἀνεξάντλητος πηγὴ τοιούτων διαρρήξεων. Αὐτὸ ἀπερρόφα τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους, καὶ οὐδὲ τοὺς Ἀποστολικοὺς Πατέρας κατωρθόνομεν νὰ διέλθωμεν. Ἐγὼ ἤμην ἐξ ἐκείνων τῶν μαθητῶν, ὅσοι ἐμανθάνομεν κατ' ἰδίαν καὶ μερικὰ Γερμανικὰ πρὸς χρησιμοποίησιν καὶ Γερμανικῶν συγγραμμάτων διὰ τὰ μαθήματα. Ἐθεωρεῖτο τότε ἡ Γερμανικὴ Ἐπιστήμη ὡς norma καὶ regula τῆς σοφίας. Εἶχον προμηθευθῇ τὴν Πατρολογίαν τοῦ Alzog, καθολικοῦ, καὶ ὅμως ὡμολόγει καὶ οὗτος τὸ μὴ γνήσιον αὐτῶν. Ἀνεκοίνωσα τὸ πρᾶγμα καὶ εἰς τοὺς ἄλλους. Νὰ μὴ εἶχα φθάσει! Νέα ἀφορμὴ καὶ ὕλη τοῦ Μπουκουβάλα· ***αὐτὸς ὁ ἄκριτος, αὐτὸς ὁ νυκτὶ ἐοικώς, αὐτὸς ὁ διαρρήκτης καὶ διερρωγὼς νὰ κατατρίβῃ τὰς ὥρας ἡμῶν εἰς διαρρήξεις καὶ νὰ ἀποστηθίζωμεν τὰς μωρολογίας του!*** Καὶ ποῦ ἐζήτεις καὶ ποῦ εὕρισκες τὸν Παναγιώτην; Εἰς τὸ Διευθυντήριον· ***καὶ πάλιν, ἅγιε σχολάρχα, τὸ ζήτημα τῆς Πατρολογίας!*** Ἐννοεῖται ὅτι οὐδὲν ἐγίνετο πρὸς διόρθωσιν. Ἀλλ' ἡμεῖς ἀνεπαισθήτως ἐξωκειούμεθα πρὸς τὴν ἰδέαν τῆς διαρρήξεως, ὄχι τοίχων καὶ θησαυροφυλακίων, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο ἀνθρώπων διαφωνούντων ἡμῖν. Πάντως εἶχεν ὁ Mgnr Βανουτέλης ἀγαθὸν ἄγγελον φύλακα, καὶ περιωρίσθη ἡ διάρρηξις εἰς μόνον τὸ ὄνομά του.

Ἐὰν πρόκειται περὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου, βεβαίως θὰ ἐνθυμῆται ἡ Αὐτοῦ Σεβασμιότης, ἔστω καὶ ἀμυδρῶς, τὰ λυπηρὰ ταῦτα ἐπεισόδια τῶν χρόνων ἐκείνων, ὑποθέτομεν δὲ ὅτι καὶ αὐτὸς ἀποδοκιμάζει τὰ τότε πραχθέντα καὶ ἔτι τυχὸν πραττόμενα καὶ ἐπικίνδυνα, ἔστω καὶ εἰς μόνον τὸ ὄνομα, ὅπως οὐδὲ ἡμεῖς ἐπαινοῦμεν νῦν ὅσα οὕτως ἢ ἄλλως ἥμαρτε **τότε ἡ νεότης καὶ ὁ νεανικὸς κάλαμος.** Β. Α.

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Α'

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΟΙ ΤΟΜΟΙ

α')

ΙΔΡΥΤΙΚΟΣ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

† ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ, *ἐλέῳ Θεοῦ, Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.*

Φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν φιλοστόργως ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία περὶ τῶν ἁπανταχοῦ εὐσεβῶν αὐτῆς τέκνων ἔχουσα, μέλημα ἑαυτῆς ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων ἀξιοχρέως πάντοτε ἐλογίσατο μηδὲν ἀσύντακτον καὶ ἀσυγκρότητον καταλείπειν πρὸς τὴν καλὴν αὐτῶν καὶ ταῖς περιστάσεσιν συναρμονιῶσαν διακυβέρνησιν.

Ἐπειδὴ τοίνυν καὶ αἱ ἐν Αὐστραλίᾳ σχηματισθεῖσαι τελευταίως, εὐλογίᾳ Θεοῦ, καὶ ὁσημέραι αὔξουσαι ὀρθόδοξοι Κοινότητες ἐκ τῶν αὐτόσε μεταναστευσάντων ὀρθοδόξων χριστιανῶν ἔμενον ἄχρι τοῦδε ἐστερημέναι ἰδίας ἐκ τοῦ ἐγγὺς ἀρχιερατικῆς προστασίας καὶ ποιμαντορίας, ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, κατὰ τὸ δεδομένον τῷ καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτῳ Πατριαρχικῷ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ κανονικὸν δικαίωμα καὶ καθῆκον τῆς προστασίας καὶ διακυβερνήσεως τῶν ἐν τῇ διασπορᾷ ὀρθοδόξων παροικιῶν, διασκεψάμενοι συνοδικῶς καὶ εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπάρξεως ἀμέσου ἀρχιερατικῆς προστασίας τοῖς ἐν τῇ ἠπείρῳ ἐκείνῃ διαβιοῦσιν ὀρθοδόξοις ἀποβλέψαντες, ἔγνωμεν ἱδρῦσαι ἰδίαν ἐκ τῶν ἐν Αὐστραλίᾳ ὀρθοδόξων παροικιῶν, τῶν τε νῦν ὑφισταμένων καὶ τῶν οἱωνδήποτε μετέπειτα ἐν Αὐστραλίᾳ σχηματισθησομένων, Μητρόπολιν καὶ ἐπαρχίαν, τελοῦσαν ὑπὸ τὴν ἄμεσον κανονικὴν ἐξάρτησιν τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ πρὸς αὐτὸν τὴν ἀναφορὰν αὐτῆς ἔχουσαν, κατὰ τὴν τάξιν καὶ τοὺς ὅρους καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς Κλίματος Ἱερῶν Μητροπόλεων, ἐπωνυμίαν δὲ φέρουσαν «Ὀρθόδοξος Μητρόπολις Αὐστραλίας» καὶ τὴν εἰκοστὴν πρώτην ἐν τῷ Συνταγματίῳ θέσιν κατέχουσαν.

Ἐφ᾽ ᾧ καὶ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι συνοδικῶς ἀποφαινόμενοι ὁρίζομεν, ὅπως πᾶσαι αἱ ἐν Αὐστραλίᾳ ὀρθόδοξοι κοινότητες, αἵ τε νῦν ὑφιστάμεναι καὶ αἱ τυχὸν ἐν τῷ μέλλοντι σχηματισθησόμεναι, ὑπάρχωσιν ἐφεξῆς συγκεκροτημέναι εἰς ἓν σύνολον ἐκκλησιαστικόν, τὸ τῆς ἱδρυθείσης ἐπ᾽ αἰσίοις Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αὐστραλίας, ἀναγνωρίζωσι δὲ καὶ ὑποτάσσωνται ἐκκλησιαστικῶς πάντες, οἵ τε ἀπὸ τοῦ Κλήρου καὶ οἱ ἐκ τοῦ λαοῦ, τῷ προκαθημένῳ τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως κανονικῷ αὐτῶν ἀρχιερεῖ καὶ Ποιμένι, ἐν στοργῇ καὶ τιμῇ πάντοτε πρὸς αὐτὸν προσφερόμενοι καὶ τὸν πρὸς αὐτὸν καὶ ἀλλήλους σύνδεσμον τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης ἀδιάρρηκτον πάντοτε τηροῦντες καὶ περιέποντες.

Ὁ δὲ ἐν τῇ Μητροπόλει ταύτῃ ἑκάστοτε κανονικῶς ἀποκαθιστάμενος ἀρχιερεύς, τιτλοφορούμενος «Ἱερώτατος Μητροπολίτης Αὐστραλίας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Ὠκεανίας», τὰ δίκαια καὶ τὰς ἐξουσίας ἔχων ὅσα οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ Κανόνες καὶ ἡ μακραίων τῆς Ἐκκλησίας πρᾶξις τῇ ἐπισκοπικῇ διακονίᾳ ἀναγράφουσι μετὰ καὶ τῆς ἐν τῷ Ἱερῷ Συνθρόνῳ ἐγκαθιδρύσεως, ὀφείλει φυλάττειν τὴν κανονικὴν ἐν πᾶσι τάξιν, μνημονεύειν τε τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὥσπερ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Μητροπολιτῶν τοῦ Θρόνου καὶ πάσῃ σπουδῇ τὰ προσήκοντα φροντίζειν καὶ ἐνεργεῖν ὅσα εἰσὶν ὡρισμένα καὶ ἐνδείκνυνται εἰς τὸν ἁγιασμόν, τὴν προστασίαν καὶ τὴν πρόοδον τῶν πεπιστευμένων τῇ ἀρχιερατικῇ αὐτοῦ μερίμνῃ Κοινοτήτων καὶ τῶν ἐν αὐταῖς εὐσεβῶν χριστιανῶν.

Ταῦτα οὕτω δόξαντα καὶ κριθέντα ἐνεκρίθησαν συνοδικῶς. Εἰς μόνιμον δὲ καὶ διηνεκῆ ἔνδειξιν καὶ παράστασιν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν ἡμέτερος Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς Τόμος, καταστρωθεὶς καὶ ὑπογραφεὶς ἐν τῷ Κώδικι τῆς καθ᾽ ἡμᾶς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐν ἴσῳ δὲ καὶ ἀπαραλλάκτῳ ἀπολυθεὶς πρὸς κατάθεσιν ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αὐστραλίας.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ‚αϡκδ΄, κατὰ μῆνα Μάρτιον, Ἐπινεμήσεως Ζ΄.

† Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ***ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ*** ἀποφαίνεται.

† Ὁ Κυζίκου ***Καλλίνικος***
† Ὁ Χαλκηδόνος ***Ἰωακεὶμ***
† Ὁ Νεοκαισαρείας ***Ἀγαθάγγελος***
† Ὁ Ροδοπόλεως ***Κύριλλος***
† Ὁ Νικαίας ***Βασίλειος***
† Ὁ Προύσης ***Κωνσταντῖνος***
† Ὁ Σηλυβρίας ***Εὐγένιος***
† Ὁ Ἀνέων ***Θωμᾶς***.

β')

ΙΔΡΥΤΙΚΟΣ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΕΝΤΡΩΑΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

† *ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ, Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.*

Τοῦ κρείττονος ἀεὶ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ διοικήσει στοχάζεσθαι ὀφείλοντες, εὔδηλον ὅτι καὶ μεταβαλεῖν τι περὶ αὐτὴν ὑφεστώτων εὐκαίρως ἂν προαχθείημεν, ἐπὰν ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ ὠφέλεια τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ πληρώματος τοῦτο ὑπαγορεύωσιν.

Ἐπειδὴ τοίνυν καὶ περὶ τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ὀρθοδόξων παροικιῶν, καὶ μετὰ τὴν ἐπ' αὐτῶν ἐπ' αἰσίοις σύστασιν πρό τινος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θυατείρων καὶ Ἐξαρχίας Εὐρώπης Δυτικῆς καὶ Κεντρῴας, εὔδηλον ἐγένετο ὅτι μείζονα ἂν αὗται καὶ ἀσφαλεστέραν ἔχοιεν τὴν ὠφέλειαν, ἐὰν ἀνάλογος τῶν ἐπὶ μέρους γένηται διευθέτησις, αἰρομένων τῶν ἀπὸ τῶν ἀποστάσεων παρουσιαζομένων δυσχερειῶν, ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ Ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, διασκεψάμενοι συνοδικῶς περὶ τῆς ἀνάγκης ταύτης, ἔγνωμεν, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς εὐχερεστέρας καὶ λυσιτελεστέρας τῶν τῆς διοικήσεως διεξαγωγῆς καὶ πρὸς μείζονα τοῦ πληρώματος ὠφέλειαν, ἀποχωρίσαι τὸ τῆς Κεντρῴας Εὐρώπης τμῆμα ἀπὸ τοῦ τῆς Δυτικῆς καὶ σχηματίσαι ἐκ τοῦ τῆς Κεντρῴας τμήματος ἰδίαν αὐτοτελῆ ἐπαρχίαν καὶ Μητρόπολιν, ὑπὸ τὸ ὄνομα : «Ἱερὰ Μητρόπολις Κεντρῴας Εὐρώπης», περιλαμβάνουσαν δὲ τὰς ἐν Αὐστρίᾳ, Οὐγγαρίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ ὀρθοδόξους παροικίας, μεθ' ἕδρας τῆς πόλεως Βιέννης τῆς Αὐστρίας, καὶ ἄμεσον τὴν ἀναφορὰν αὐτῆς ἔχουσαν πρὸς τὸν καθ' ἡμᾶς Ἁγιώτατον Ἀποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον.

Ἐφ' ᾧ καὶ γράφοντες ἀποφαινόμεθα καὶ ὁρίζομεν συνοδικῶς, ὅπως πᾶσαι αἱ ὡς ἄνω ὀρθόδοξοι παροικίαι, αἱ ἐν Αὐστρίᾳ, Οὐγγαρίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ, αἵ τε ὑφιστάμεναι καὶ αἱ μέλλουσαι ἱδρυθῆναι, ὑπάρχωσιν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ γινώσκωνται ὡς μέρη καὶ Κοινότητες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κεντρῴας Εὐρώπης. Ὁ δὲ ἐν τῇ Μητροπόλει ταύτῃ ἑκάστοτε κανονικῶς ἀποκαθιστάμενος ἀρχιερεύς, ἔχων πάντα τὰ δίκαια, ἅπερ οἱ ἱεροὶ κανόνες καὶ ἡ μακραίων τῆς Ἐκκλησίας πρᾶξις τῇ ἐπισκοπικῇ ἐξουσίᾳ ἀναγράφουσι, μετὰ καὶ τῆς ἐν τῷ ἱερῷ συν-

θρόνῳ ἐγκαθιδρύσεως, ἀριθμούμενος δὲ ἑνδέκατος ἐν τῇ τάξει τῶν τοῦ Θρόνου Μητροπολιτῶν, ὀφείλει μνημονεύειν τοῦ Πατριαρχικοῦ ὀνόματος ὡς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Μητροπολιτῶν, προνοεῖν περί τε τῆς τῶν ἱ. ναῶν κανονικῆς λειτουργίας καὶ διοικήσεως, περί τε τῆς τῶν ἱερέων καὶ τῶν λοιπῶν κληρικῶν ἐν τοῖς ναοῖς τούτοις καὶ ταῖς Κοινότησι κανονικῆς ἀποκαταστάσεως, περί τε τῆς ἐν τάξει καὶ ἀκριβείᾳ δι' ἀρχιερατικῆς ἀδείας τελέσεως τῶν γάμων ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ τῆς λειτουργίας Πνευματικοῦ Δικαστηρίου εἰς ἐκδίκασιν, κατὰ τοὺς κανόνας καὶ τὰ θέσμια τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰς ἑκάστοτε τοῦ Πατριαρχείου δικαστικὰς ὁδηγίας, τῶν τε κανονικῶν παραπτωμάτων κλήρου καὶ λαοῦ καὶ τῶν ἐκ τῶν γάμων ἀναφυομένων διαφορῶν, καὶ περὶ παντὸς ἐν γένει εἰς τὴν προστασίαν ἀφορῶντος καὶ πρόοδον τῶν κοινοτήτων καὶ τῶν ἐν αὐταῖς χριστιανῶν.

Οἱ δὲ ἐν τῇ Μητροπόλει ταύτῃ εὐλογημένοι χριστιανοί, ἱερωμένοί τε καὶ λαϊκοί, ὀφείλουσι τὸν ἑκάστοτε ἀρχιερέα αὐτῶν ἀγαπᾶν καὶ σέβειν καὶ ὡς ἡγουμένῳ καὶ κανονικῷ αὐτῶν πνευματικῷ πατρὶ καὶ ποιμένι πείθεσθαι καὶ ὑπείκειν, κατὰ τὴν τοῦ Ἀποστόλου προσταγήν, ὡς λόγον μέλλοντι δοῦναι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ ἀδεκάστου Κριτοῦ ἐν ἡμέρᾳ τῆς τῶν ἔργων ἀνταποδόσεως.

Ταῦτα οὕτω δόξαντα καὶ κριθέντα ἐκυρώθησαν συνοδικῶς.

Εἰς μόνιμον δὲ καὶ διηνεκῆ ἔνδειξιν καὶ παράστασιν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν ἡμέτερος Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς Τόμος, καταστρωθεὶς καὶ ὑπογραφεὶς ἐν τῷδε τῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἴσον δὲ καὶ ἀπαράλλακτον αὐτοῦ ἀπολέλυται πρὸς κατάθεσιν καὶ ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ, ͵αϠκδ', κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον Ἐπινεμήσεως Η'.

† Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ***ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ*** ἀποφαίνεται.

† Ὁ Κυζίκου ***Καλλίνικος***

† Ὁ Χαλκηδόνος ***Ἰωακεὶμ***

† Ὁ Πριγκηπονήσων ***Ἀγαθάγγελος***

† Ὁ Σηλυβρίας ***Εὐγένιος***

† Ὁ Ἀνέων ***Θωμᾶς***

† Ὁ Νικαίας ***Βασίλειος***

† Ὁ Δέρκων ***Κωνσταντῖνος***

† Ὁ Φιλαδελφείας ***Φώτιος***

† Ὁ Ροδοπόλεως ***Κύριλλος***

B'.

'Αριθμ. Πρωτ. 1553.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα κύριε Εὐλόγιε, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη τῇ Ὑμετέρᾳ Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Ἐκομισάμεθα ἐν καιρῷ καὶ μετὰ προσοχῆς ἀνέγνωμεν ὅσα ἡ Ὑμετέρα Ἱερότης ἀνήνεγκεν ἡμῖν, ἔκκλησιν ποιουμένη καὶ τὴν ἀπόφανσιν ἡμῶν ἐπικαλουμένη περὶ τῆς προελθούσης μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς οὕτω καλουμένης Ἀρχιερατικῆς Συνόδου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἐξωτερικοῦ διαφορᾶς.

Θλίβει ἡμᾶς βαθέως ἡ ζοφερὰ εἰκὼν τῆς ἐξακολουθούσης ἐν τῇ ἀδελφῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ρωσίας ἀτέγκτου τῶν Ἱεραρχῶν αὐτῆς πρὸς ἀλλήλους διαιρέσεως καὶ διαμάχης, ἐξ ἧς τοσαῦτα ἤδη ἐπεσωρεύθησαν δεινά.

Καὶ περὶ μὲν τῆς γενικῆς καταστάσεως, ἡμεῖς, ὥσπερ δὴ καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ ἀδελφαὶ Ἐκκλησίαι, οὐ πανόμεθα μετὰ μερίμνης ἀγωνιώδους τὸ βλέμμα ἔχοντες ἐστραμμένον πρὸς τὴν τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας κατάστασιν καὶ δεήσεις πρὸς τὸν Ὕψιστον ἀναπέμποντες, ὅπως πρὸ παντὸς φωτίσῃ αὐτοὺς τοὺς ποιμένας αὐτῆς, ὥστε ἐπιζητῆσαι διὰ κοινῆς ἐν ἀγάπῃ καὶ ἑνότητι προσπαθείας τὴν ἔξοδον ἐκ τοῦ ζοφεροῦ χάους τῆς ὅπως ποτὲ δημιουργηθείσης φρικώδους ἀνωμαλίας. Οὕτω γὰρ μόνον, ὥς γε ἡμεῖς ἄπωθεν ἐν ἀγάπῃ κρίνοντες συμπεραίνομεν, ἔστιν ἐλπίζειν τὴν ποθητὴν εἰρήνευσιν καὶ ἤρεμον καὶ ἀσφαλῆ τὴν εἰς τὴν ὁμαλότητα καὶ ἑνότητα ἐπάνοδον.

Προκειμένου δ' ὅμως εἰδικῶς περὶ τῆς παρούσης τῆς Ὑμετέρας Ἱερότητος ὑποθέσεως, οὐδαμῶς δυσκολευόμεθα διαρρήδην ἀποφήνασθαι, ὅτι ἥ τε ἄλλη ἐνέργεια καὶ ἡ ἐξενεχθεῖσα ἀπαγόρευσις κατ' αὐτῆς ὑπὸ τῆς οὕτω καλουμένης Ἀρχιερατικῆς Συνόδου τοῦ Ἐξωτερικοῦ τυγχάνουσι πράξεις ἔκθεσμοι κανονικῶς καὶ οὐδεμίαν ὡς ἐκ τούτου δύνανται ἔχειν ἰσχὺν ἐκκλησιαστικήν. Αὐτὴ γὰρ ἡ ὑπόστασις τῆς αὐτοκλήτου ταύτης συναθροίσεως ὡς διοικητικοῦ Σώματός ἐστιν ἔκτροπος κανονικῶς καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς διαλύσεως αὐτῆς καὶ τῆς καταπαύσεως τῆς πολυπράγμονος καὶ ἐπιβλαβοῦς ἐνεργείας αὐτῆς ἐπανειλημμένως ἤδη ἐδόθησαν ἔγκυροι συμβουλαὶ καὶ ἐντολαί.

Ταῦτα μετ' ἀγάπης τῇ Ὑμετέρᾳ Ἱερότητι, διαγνώμῃ συνοδικῇ, ἀποκρινόμενοι καὶ δηλοῦντες πρὸς ἡσυχίαν τῆς συνειδήσεως αὐτῆς ὅσον γε ἀφορᾷ εἰς τὰς περὶ αὐτῆς ἀποφάσεις καὶ ἐνεργείας τῆς ἐν Καρλοβιτσίῳ Συνόδου, εὐχόμεθα, ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς ἐπίδῃ ἵλεως καὶ κατευοδώσῃ

τὰ τῆς ἀδελφῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ταχέως εἰς τὴν ὁδὸν τῆς κοινῆς εἰρήνης καὶ ἑνότητος ἐπὶ παραμυθίᾳ καὶ ἀγαθῷ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος αὐτῆς, χαρᾷ δὲ καὶ πασῶν τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς Ὑμετέρας Ἱερότητος.

,αϡκζ' Ἰουνίου ιη'.

† **Ὁ *ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ* *ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς***

Γ'

Ἀριθμ. Πρωτ. 1553.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα κύριε Ἀντώνιε, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη τῇ Ὑμετέρᾳ Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Ἐν ἀναφορᾷ καὶ ἀπαντητικῶς εἰς τὰς ἀπὸ λα' Ἰανουαρίου καὶ ι' Φεβρουαρίου τρέχοντος ἔτους ἐπιστολὰς τῆς Ὑμετέρας Ἱερότητος, ὁμοῦ ληφθείσας, περὶ τῆς μετὰ τοῦ Ἱερωτάτου Μητροπολίτου κ. Εὐλογίου διαφορᾶς, προαγόμεθα ἀποστεῖλαι ἐγκλείστως ὧδε ἀντίγραφον τῆς πρὸς τὴν αὐτοῦ Ἱερότητα τὸν Μητροπολίτην Εὐλόγιον, ἀπαντητικῶς εἰς τὴν ἔκκλησιν αὐτοῦ, ἄρτι ἀπολυθείσης ἡμετέρας ἐπιστολῆς, ἐξ ἧς ἡ Ὑμετέρα Ἱερότης καὶ οἱ σὺν αὐτῇ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ θέλετε ἴδῃ τὴν ἐξενεχθεῖσαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπόφανσιν ἡμῶν, συγχρόνως ὅμως καὶ τὴν περὶ τῆς ἐν γένει κανονικῆς θέσεως καὶ δικαιοδοσίας τῆς Ἱερότητος ὑμῶν ἐκφερομένην καὶ αὖθις κρίσιν ὑμῶν, ἣν εὐελπιστοῦμεν ὅτι ἐν τῇ ἀγάπῃ ὑμῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τῇ εὐλαβείᾳ πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν σοβαρῶς θέλετε λάβῃ ὑπ' ὄψιν.

Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς Ὑμετέρας Ἱερότητος.

,αϡκζ' Ἰουνίου ιη'.

† **Ὁ *ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ* *ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός.***

ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ

Τὴν λέξιν ταύτην καθ' ἑκάστην ἀκούομεν ἀποδιδομένην εἰς τὸ δεῖνα ἢ δεῖνα ἄτομον χρησιμοποιουμένης πάντοτε τῆς στερεοτύπου φράσεως, «ὁ δεῖνα ἔχει χαρακτῆρα». Ἀλλ' ἐνῷ ἡ λέξις αὕτη ἀπέβη τόσον κοινῆς χρήσεως, τὸ περιεχόμενον αὐτῆς εἶναι πολὺ ὀλίγον γνωστόν, ἔτι δὲ ὀλιγώτερον ἀπαντᾶται ὑπάρχον. Συμβαίνει δηλονότι τὸ ἀντίθετον. Ἐνῷ ἔπρεπε τὸ περιεχόμενον τῆς λέξεως ταύτης νὰ κρατῇ καὶ ἡ λέξις νὰ μὴ χρησιμοποιῆται, μὴ ὑφισταμένης ἀνάγκης νὰ γίνῃ ἀντιδιαστολὴ τῶν ἐχόντων χαρακτῆρα πρὸς τοὺς μὴ ἔχοντας, ἐπεκράτησεν ἡ λέξις καὶ σπανίζει τὸ περιεχόμενον αὐτῆς.

Τοῦτο ἀποτελεῖ λυπηρὰν διαπίστωσιν καὶ παρουσιάζει ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην, ὅπως καταβληθῇ ἡ προσήκουσα μέριμνα πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ τούτου, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν, ὅτι διὰ τὴν συγκρότησιν ὑγιοῦς ἀπὸ ἠθικῆς ἀπόψεως καὶ πεπολιτισμένης κοινωνίας οὐσιώδη βάσιν ἀποτελεῖ ἡ μόρφωσις χαρακτῆρος τῶν ἀποτελούντων αὐτὴν μελῶν.

Καὶ δὲν εἶναι ἄγνωστον, ὅτι ἡ μέριμνα αὕτη εἶναι διαπεπιστευμένη εἰς τοὺς γονεῖς, τὴν Σχολὴν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν κατὰ σειρὰν καὶ ἐκ παραλλήλου ἐργαζομένους. Ὁ γεννώμενος ἄνθρωπος εἶναι μὲν πεπροικισμένος ὑπὸ διανοητικῶν καὶ ψυχικῶν δυνάμεων, πλὴν ἀκαθορίστων, καλοῦνται ὅμως νὰ ἀναπτύξωσι καὶ κατευθύνωσιν αὐτὰς οἱ ὡς ἄνω παράγοντες.

Οἱ γονεῖς πολὺ εὐκόλως καὶ λίαν ἐνωρὶς διακρίνουσιν εἰς τὸ τέκνον αὐτῶν τάσεις πρὸς ἀντίθετον κατεύθυνσιν τῶν ψυχικῶν καὶ διανοητικῶν δυνάμεων αὐτοῦ, πλὴν ἐπαφίνουσι τὴν διόρθωσιν τούτων εἰς εὐθετώτερον, ὡς συνήθως λέγουσι, χρόνον κατὰ τὴν ὡρίμανσιν τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἀποδίδοντες τὰς διαστρόφους αὐτοῦ κατευθύνσεις εἰς παιδικὰς ἰδιοτροπίας καὶ πείσματα, λέγοντες συνήθως: «Παιδὶ εἶναι, ἄφισέ το νὰ κάμῃ ὅ,τι θέλει». Τοῦτο δὲ διότι δὲν γνωρίζουσιν, ὅτι τὰ γεγονότα, αἱ παραστάσεις, αἱ σκέψεις καὶ πᾶσαι ἐν γένει αἱ ἐντυπώσεις, ἃς ἀποκομίζει τὸ τέκνον κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν μεγάλως ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ὅτι τὰ στοιχεῖα ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ στηρίξῃ τὴν μόρφωσιν αὐτοῦ τὸ τέκνον αὐτῶν ἀρχίζει νὰ τὰ προσλαμβάνῃ ἀπὸ τὴν νηπιακὴν ἡλικίαν διερχόμενον εἰς τὴν παιδικήν, ἐφηβικὴν καὶ νεανικήν, εἰς ἣν καὶ μόνον, ὅταν αἰσίως φθάσῃ, δύναται νὰ παρουσιάσῃ συγκεκριμένην κατεύθυνσιν τῶν ψυχικῶν καὶ διανοητικῶν αὐτοῦ δυνάμεων καὶ νὰ παρουσιασθῇ ἔχον χαρακτῆρα καλὸν ἢ κακὸν καὶ ὅτι τὸν χαρακτῆρα

δύναταί τις νὰ ὁρίσῃ ὡς ἔλλογον ἐμμονὴν τοῦ ἀνθρώπου εἰς ὅ,τι ἀπ' ἀρχῆς ἔθετο ὡς γνώμονα τοῦ βίου αὐτοῦ.

Τὸ τοιαύτην κατεύθυνσιν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων λαβὸν τέκνον δικαιολογουμένην ἄλλως τε ὑπὸ τῶν γονέων ὡς ἀποδιδομένην εἰς τὴν νοοτροπίαν τὴν νηπιακὴν καὶ παιδικήν, ἐγγράφεται εἰς τὸ σχολεῖον, τὸ ὁποῖον τὸ μὲν διότι εὑρίσκεται πρὸ κατευθύνσεως ἀντιθέτου ὅλως πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ, τὸ δὲ διότι ἐργάζεται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν περιβάλλοντος μὴ συντρέχοντος εἰς τὴν ἄσκησιν τῆς εὐεργετικῆς αὐτοῦ ἐπιδράσεως ἐπὶ τῶν τέκνων, ἅτινα αὐτῷ ἐνεπιστεύθη ἡ κοινωνία, ἐφ' ὅσον τὸ ἀπ' αὐτοῦ (τοῦ περιβάλλοντος) ζῶν παράδειγμα ζωηροτέραν ἀσκεῖ ἐπίδρασιν, δὲν ἰσχύει ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ ἀντιστρέψῃ ἐν πολλοῖς τὴν ἤδη ληφθεῖσαν ὑπὸ τῶν τέκνων διάστροφον κατεύθυνσιν καὶ τοιουτοτρόπως εὑρισκόμεθα θεαταὶ τέκνων καλουμένων αὔριον νὰ ἀποτελέσωσι τὴν κοινωνίαν, διαστρόφων, ἐμπεποτισμένων ἀμφιβολιῶν, καὶ συνελόντι εἰπεῖν, ἀνερματίστων καὶ ὅλως ἀχαρακτηρίστων. Εἶναι δὲ εὐνόητον ποῦ ἄγει ἡ συνεχὴς παρουσίασις ἐν τῇ κοινωνίᾳ οὕτω διαπαιδαγωγηθέντων προσώπων.

Τὰ ἐν μέσῳ τοιούτων διανοητικῶν καὶ ψυχικῶν ταλαντεύσεων διατελοῦντα τέκνα, τὰ πλήρη ἀλληλοσυγκρουομένων ἰδεῶν καὶ διαθέσεων συνεπείᾳ τῆς λαχούσης αὐτοῖς ἀγωγῆς καὶ τῶν διαφόρων διαστρόφου ἀντιλήψεως ἀναγνωσμάτων, καλεῖται ἡ Ἐκκλησία νὰ καταρτίσῃ εἰς χριστιανοὺς ὀρθοδόξους συνειδότας τὴν κλῆσιν καὶ τὸν ἀπὸ Θεοῦ προορισμὸν αὐτῶν δι' ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν κόσμον ἰδεώδη. Ὡς εἶναι ἑπόμενον καὶ τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ἥκιστα εὐοδοῦται, ἐφ' ὅσον ἔναντι τῆς τοιαύτης τῶν πραγμάτων καταστάσεως τὴν μυστηριακὴν μόνον ἐπίδρασιν παρέχει ἐπ' αὐτῶν ἀσφαλῆ, τὸ ἔργον δὲ τοῦ διδασκάλου ἐπιτελοῦσα δυσυπερβλήτους δυσχερείας ἀπαντᾷ, τῶν ὑπ' αὐτῆς διαπαιδαγωγουμένων εὑρισκομέων ὑπὸ τὴν ἀμεσωτάτην καὶ συχνοτάτην ἐπίδρασιν τῶν ἐπικρατουσῶν σκέψεων καὶ ἀντιλήψεων.

Ἐντεῦθεν τὸ γεγονός, ὅτι συναντᾷ τις συγκεντρώσεις καὶ συναναστροφὰς ὅ,τι πλείστας, ἃς ἀπασχολεῖ ἡ μελέτη τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἀπαριθμοῦνται ὡς στοιχεῖα αὐτοῦ, τὸ «φάγωμεν, πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθανούμεθα», ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν περιστάσεων καὶ συνθηκῶν, ἡ ραδιουργία καὶ ἡ συκοφαντία, ἡ καθ' οἱονδήποτε τρόπον θεμιτὸν ἢ ἀθέμιτον ἐπικράτησις τοῦ μὲν κατὰ τοῦ δὲ καὶ ὁ χαρακτηριστικὸς ἔπαινος τοῦ οὑτωσεὶ προαγομένου.

Ἐντεῦθεν ἡ ὕπαρξις ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς κοινωνίᾳ προσώπων ὀλιγοψύχων, προσώπων ἐστερημένων θελήσεως, προσώπων τῇδε κακεῖσε φερομέ-

νων κατὰ διάνοιαν ἀτασθάλως ἐν τῇ κοινωνικῇ αὐτῶν σταδιοδρομίᾳ, σήμερον ταῦτα φρονούντων, αὔριον ἐναντιοφρονούντων καὶ τἀνάπαλιν, ἐντεῦθεν τὸ οἰκτρὸν θέαμα τῶν συνεχῶν αὐτοκτονιῶν, ὅπερ οὐδὲν πλέον οὐδὲν ἔλαττον εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ἐλλείψεως χαρακτῆρος.

Δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ καταλήξῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ὡς ἄνω διαζωγραφηθεῖσαν οἰκτρὰν ἠθικὴν κατάστασιν, ἐὰν μὴ θέσῃ ὡς βάσιν τοῦ βίου αὐτοῦ, πρῶτον τὴν γνῶσιν τοῦ ἐπιγείου αὐτοῦ προορισμοῦ, ὅστις εἶνε ἡ κατ' ἄνθρωπον τελείωσις αὐτοῦ, τὴν γνῶσιν τοῦ περιεχομένου τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν δεύτερον, ἃς δέον νὰ προαγάγῃ ἐν δυνάμει ὑπαρχούσας ἐν αὐτῷ ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, τῆς ὁποίας συνέπεια θὰ εἶνε ἡ ἀπόσπασις αὐτοῦ ἀπὸ τῶν γηΐνων καὶ προσήλωσις πρὸς τὰ ἠθικώτερα καὶ ἁγιώτερα. Ἡ ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω βάσεως πρόοδος τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ ἐπὶ ταύτης πορεία αὐτοῦ ἐπὶ μακρὸν ἐνισχύει αὐτὸν ἐπὶ τὴν διάπραξιν τοῦ ἀγαθοῦ, προάγει βαθμηδὸν τὴν συνείδησιν αὐτοῦ καὶ παράγει τὸν σταθερὸν χαρακτῆρα, ὅστις δύναται νὰ ὁρισθῇ, ὡς ἤδη ἐλέχθη, ὡς ἔλλογος ἐμμονὴ τοῦ ἀνθρώπου εἰς ὅ,τι ἀπ' ἀρχῆς ἔθετο ὡς βάσιν τοῦ βίου αὐτοῦ. Οἰκοθεν ἐννοεῖται ἐκ τοῦ ὡς ἄνω ὁρισμοῦ, ὅτι διάφορόν τι εἶναι ἡ κακογνώμων ἐπιμονὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ γνώμην αὐτοῦ τινά, μὴ στηριζομένην εἰς τὴν λογικὴν καὶ ἠθικὴν βάσιν τὴν προδιαγραφεῖσαν, τῆς ὁποίας ἀποτέλεσμα ἄφευκτον εἶνε ἡ ἔλλειψις πάσης προόδου αὐτοῦ ἠθικῆς, κοινωνικῆς καὶ προσωπικῆς.

Κατὰ ταῦτα ὅσον ἐπιβλαβὴς ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ὑπάρχει ἡ ἔλλειψις χαρακτῆρος, ἔτι μᾶλλον ἐπιβλαβὴς τυγχάνει ἡ διαστρέβλωσις αὐτοῦ καὶ παραγνώρισις τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ.

Δέον ἑπομένως οἱ προαναφερθέντες παράγοντες γονεῖς, Σχολὴ καὶ Ἐκκλησία σοβαρῶς νὰ ἐπιστήσωσι τὴν προσοχὴν αὐτῶν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, νὰ καταστήσωσι δηλονότι γνωστὸν εἰς τοὺς ὑπ' αὐτῶν διαπαιδαγωγουμένους τὸ περιεχόμενον τοῦ ἠθικοῦ χαρακτῆρος, ἵνα ἀσφαλῶς ἐπιτύχωσι τὸν χαρακτηρισμὸν αὐτῶν, ὡς δημιουργῶν ἠθικοῦ καὶ κοινωνικοῦ οἰκοδομήματος.

Ο ΔΕΥΤΕΡΕΥΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΕΠΙ ΤΗι ΥΨΗΛΗι ΠΡΟΕΔΡΙΚΗι ΕΠΙΣΚΕΨΕΙ

Μία ἐναγώνιος προσδοκία, ἓν ὄνειρον προσφιλές, εἷς ἱερὸς πόθος τοῦ λαοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετεβλήθη σήμερον, 1ην τοῦ ἀρχομένου μηνὸς Ἰουλίου, εἰς τὴν ὡραιοτέραν πραγματικότητα.

Ἐν βαθυτάτῃ συγκινήσει καὶ ἐξάλλῳ ἐνθουσιασμῷ ὑπεδέχθη ἡ πόλις ὁλόκληρος τὸν πρῶτον πολίτην καὶ Πρόεδρον τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας, τὸν ἐνδοξότατον ΓΑΖΗ ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΚΕΜΑΛ ΠΑΣΑΝ.

Ὑπερήφανος ἡ Κωνσταντινούπολις, διότι ἐξ αὐτῆς ὡρμήθη ὁ μεγαλουργὸς ἀνὴρ εἰς τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ὑψηλοῦ καὶ εὐγενοῦς Ἰδεώδους αὐτοῦ, καὶ εὐγνωμονοῦσα ἐπὶ τῇ ἀπολαύσει τῶν ἀγαθῶν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς εὐνομίας, ἀγλαῶν καρπῶν τῶν πατριωτικῶν Ἐκείνου ἀγώνων, ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν καὶ ὑποδοχὴν Αὐτοῦ.

Ἡ ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ἑόρτιος ἐμφάνισις τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης, αἱ πάνδημοι ἐκδηλώσεις χαρᾶς καὶ πανηγύρεως, αἱ πλούσιαι καὶ μεγαλοπρεπεῖς διὰ τὴν ὑποδοχὴν προετοιμασίαι καὶ διακοσμήσεις καὶ ὁ παλλαϊκὸς συναγερμὸς δὲν εἶναι μόνον τιμὴ πρὸς τὸ ὕπατον τῆς Πολιτείας ἀξίωμα, πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Κράτους, εἶναι πρὸ παντὸς ἐξωτερίκευσις τῆς βαθείας καὶ εἰλικρινοῦς ἐκτιμήσεως πρὸς τὸν Εὐγενῆ Ἐκπρόσωπον τῆς Ὑψηλοτέρας Πατριωτικῆς Ἰδεολογίας καὶ Συντελεστὴν τῆς σωτηρίας καὶ ἀναδημιουργίας τῆς Τουρκικῆς Πατρίδος.

Διότι οὐδενὸς τὴν ἀντίληψιν διαφεύγει, ὅτι ἡ νέα καὶ σφριγηλὴ ζωὴ ἡ διαπνέουσα ὅλας τὰς ἐκφάνσεις τοῦ βίου τοῦ Τουρκικοῦ Ἔθνους, ὅλη ἡ θαυμαστὴ μεταμόρφωσις ἡ προσαρμόσασα αὐτὸ πρὸς τὸν σύγχρονον πολιτισμόν, ὀφείλεται εἰς τὰς μεγάλας καὶ φωτεινὰς ἐμπνεύσεις, εἰς τὴν ἀδάμαστον θέλησιν καὶ τοὺς ἡρωϊκοὺς ἀγῶνας τοῦ Ἐνδόξου Γαζῆ.

Τὴν ἀλήθειαν ταύτην διελάλησαν τόσον πανηγυρικῶς αἱ ἰαχαὶ τῶν ἀνευφημιῶν ἑνὸς ἐνθουσιῶντος λαοῦ, προσκομίζοντος πρὸς τὸν σωτῆρα καὶ πρόμαχον τῶν ἐλευθεριῶν του δῶρα πολύτιμα, τὸν θαυμασμόν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀφοσίωσίν του, διετράνωσαν δὲ καὶ αἱ εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Δολμᾶ Βαξέ, ἔνθα τὸ ἐνδιαίτημα τῆς Α. Ἐξοχότητος, προσελθοῦσαι διάφοροι ἀντιπροσωπεῖαι καὶ ὀργανώσεις, ἐν αἷς καὶ ἡ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐκ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν σεβ. μητροπολι-

τῶν Χαλκηδόνος καὶ Δέρκων, οἵτινες καὶ ἐνεγράφησαν εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ ἀνοιγὲν βιβλίον.

Τὴν γενικὴν ταύτην χαρὰν συμμεριζομένη καὶ ἡ «**Ὀρθοδοξία**», ἡ ἐπὶ τῶν εὐκλεῶν ἡμερῶν τοῦ Ἐνδοξοτ. ΓΑΖΗ ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΚΕΜΑΛ ΠΑΣΑ ἰδοῦσα τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, ὑποβάλλει ἐπὶ τῷ αἰσίῳ καὶ εὐοιώνῳ γεγονότι τῆς ἐνταῦθα ὑψηλῆς Αὐτοῦ ἐπισκέψεως τὰ βαθύτατα αὐτῆς σέβη καὶ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ εὔχεται εἰς Αὐτὸν μακρότητα ὑγιηρῶν καὶ εὐτυχῶν ἡμερῶν εἰς δόξαν τῆς Τουρκικῆς Πατρίδος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Βαϊραμίου ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη τοὺς μὲν Ἐξοχωτάτους Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ΓΑΖΗ ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΚΕΜΑΛ ΠΑΣΑΝ καὶ Πρωθυπουργὸν ΙΣΜΕΤ ΠΑΣΑΝ διὰ τῶν ἀκολούθων τηλεγραφημάτων, τὸν δὲ Ἐξοχώτατον Νομάρχην Κων/πόλεως ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ ΣΑΜΗ ΒΕΗΝ διὰ τοῦ πανοσ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου.

Τῷ Ἐξοχωτάτῳ Προέδρῳ τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας
ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΚΕΜΑΛ ΠΑΣΑ

10/6/27 *Εἰς Ἄγκυραν.*

Ὑποβάλλοντες ἔνθερμα συγχαρητήρια ἐπὶ ἑορτῇ Βαϊραμίου, εὐχόμεθα τῇ Ὑμετέρᾳ τρισενδόξῳ Ἐξοχότητι τῷ μεγάλῳ Ἀναμορφωτῇ τῆς Τουρκίας πᾶσαν δόξαν καὶ πᾶσαν εὐόδωσιν ἐν τῷ μεγαλειώδει ὑπὲρ τῆς Πατρίδος ἔργῳ Αὐτῆς.

Ὁ Ρωμαῖος Πατριάρχης Κων/πόλεως
Βασίλειος.

Τῷ Ἐξοχωτάτῳ Πρωθυπουργῷ
ΙΣΜΕΤ ΠΑΣΑ

10/6/27 *Εἰς Ἄγκυραν.*

Ἐνθέρμως συγχαίρομεν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ Βαϊραμίου. Ὁ Θεὸς κατευοδοῖ τὴν ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῆς Πατρίδος ἀκαταπόνητον μέριμναν καὶ ἐργασίαν τῆς ὑμετέρας περινουστάτης Ἐξοχότητος καὶ τῆς ὅλης ἐριτίμου Κυβερνήσεως.

Ὁ Ρωμαῖος Πατριάρχης Κων/πόλεως
Βασίλειος.

Αἱ ΑΑ. ΕΕ. ἀπήντησαν ὡς ἑξῆς:

Ἄγκυρα, 12/6/27.

Τῷ Ρωμαίῳ Πατριάρχῃ Κων/πόλεως κ. ***Βασιλείῳ***

Ἀπευθύνω εὐχαριστίας ἐπὶ τοῖς ἀπευθυνθεῖσί μοι συγχαρητηρίοις.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας

ΓΑΖΗ ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΚΕΜΑΛ

Ἄγκυρα, 14/6/27.

Τῷ Ρωμαίῳ Πατριάρχῃ Κων/πόλεως κ. ***Βασιλείῳ***

Εὐχαριστῶ κύριέ μου διὰ τὰ φιλόφρονα ὑμῶν συγχαρητήρια.

Ὁ Πρωθυπουργὸς

ΙΣΜΕΤ

Ἐπὶ τῇ Προεδρικῇ ἐπισκέψει. — Ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ἀφίξει ἐνταῦθα τῆς Α. Ἐξοχ. τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Γαζῆ Μουσταφᾶ Κεμὰλ Πασᾶ διεκοσμήθη καὶ ἐφωταγωγήθη πλουσιώτατα ἡ πρόσοψις τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου.

Πατριαρχικαὶ χοροστασίαι. — Ἀποδεξαμένη εὐλαβῆ πρόσκλησιν τῶν οἰκείων ἐκκλησιαστ. ἐπιτροπῶν ἡ Α. Θ. Π. ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ ἐν Βαφεοχωρίῳ ἱ. ναῷ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ (3), ἁγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Ὑψωμαθείων (17), καὶ Ἁγ. Τριάδος Πέραν (24) γενομένη δεκτὴ μετὰ πολλῶν ἐνδείξεων τιμῆς καὶ σεβασμοῦ. Τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξαν οἱ πανοσ. Μ. Ἀρχιδιάκονος καὶ ὁ Δευτερεύων.

— Τῇ Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς (12) ἡ Α. Θ. Π. ἐν συρροῇ πολλοῦ ἐκκλησιάσματος ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατ/χικῷ ναῷ μετὰ τῶν σεβ. μητροπολιτῶν Νεοκαισαρείας, Σηλυβρίας καὶ Ροδοπόλεως καὶ ἀνέγνω τὰς εὐχὰς τοῦ Ἑσπερινοῦ.

Ἐπισκέψεις. — Τὴν Α. Θ. Π. ἐπεσκέφθη συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου του ὁ ἐνταῦθα ἐπί τινας ἡμέρας διαμείνας ἐλλογ. Δρ. Αὔγ. Εἴζεμπεργ, καθηγητὴς τοῦ ἐν Μονάχῳ Πανεπιστημίου καὶ μέλος τῆς Βαυαρικῆς Ἀκαδημίας. Ἡ ἐπίσκεψις ἀνταπεδόθη διὰ τοῦ πανοσ. Μ. Ἀρχιδιακόνου κ. Αἰμιλιανοῦ.

—Τὴν Α. Μακαρ. τὸν Πατριάρχην Ρουμανίας κ. Μύρωνα ἐπανερχόμενον εἰς τὰ ἴδια διὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως ἐχαιρέτισεν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Π. καὶ τῆς Ἁγ. καὶ Ἱ. Συνόδου ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν πανοσ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Πολυκάρπου καὶ τοῦ Ἀρχιγραμματέως κ. Δωροθέου (13).

Χειροθεσίαι. — Κατὰ τὴν χοροστασίαν τῆς Κυριακῆς τῆς Πεντηκοστῆς ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπένειμε διὰ χειροθεσίας τὸ ὀφφίκιον τοῦ ἀρχιμανδρίτου εἰς τὸν ἐκ τῶν πατριαρχ. ἐφημερίων πανοσ. κ. Μελχισεδέκ, εἰς ἐπιβράβευσιν τῆς ἐν τῇ Πατ/κῇ αὐλῇ μακρᾶς καὶ δοκίμου αὐτοῦ διακονίας.

Π. Κ. Ε. Ἐπιτροπή. — Ἀποφάσει αὐτῆς, ἐγκριθείσῃ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π., ἐπεβλήθη εἰς μὲν τὸν ἱερατ. προϊστάμενον Ξηροκρήνης Παγκράτιον Γούναρην πεντάλιρος ἀποζημίωσις δι' ἱεροπραξίαν παρ' ἐνορίαν, εἰς δὲ τὸν ἐκ τῶν ἐφημερίων τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου Ἀργύριον Πιτσικούλλην εἰκοσάλιρος ἀποζημίωσις δι ἐνασχόλησιν ἀλλοτρίαν πρὸς τὴν ἱερὰν αὐτοῦ διακονίαν, εἰς τὸν ἐκ τῶν ἐφημερίων

τῆς κοινότητος Γαλατᾶ Σύγκελλον Νήφωνα ἀργία δεκαπενθήμερος ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας, εἰς τὸν διάκονον τῆς αὐτῆς κοινότητος Θεόφιλον Μοσχόπουλον μηνιαία ἀργία δι᾽ ἀνοίκειον πρὸς ἀλλήλους συμπεριφοράν, καὶ εἰς τὸν ἐκ τῶν διακόνων τῆς κοινότητος Σταυροδρομίου Κωνστ. Ζάκον 45ήμερος ἀργία δι᾽ ἐκκλησ. παραπτώματα.

— Ἐξελεγχθέντος ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς Μ. Ἀρχιμανδριτείας ὡς καὶ ἐξ ἄλλων συμπληρωματικῶν στοιχείων, ὅτι ἡ ἐν Βάρνῃ διαμένουσα Ἄννα Δ. Παπαδοπούλου, τὸ γένος Ροδνάγκελ, Ἑβραία τὸ θρήσκευμα, ἐβαπτίσθη τῇ 1 Φεβρ. 1909, ἀπεφασίσθη, ὅπως καταρτισθῇ ἡ σχετικὴ πρᾶξις ἐν τῷ κώδικι τοῦ Γραφείου θρησκευτικῶν πράξεων καὶ ἐκδοθῇ τὸ αἰτηθὲν πιστοποιητικόν.

— Ἀπεφασίσθη ὁ καταρτισμὸς νέου Μητρῴου τῶν κληρικῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐξελεγχομένων ἅμα τῶν ἐκκλησιαστ. ὀφφικίων αὐτῶν.

— Τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς πανοσιολ. Δευτερεύοντος κ. Γερμανοῦ ὑποβαλόντος παραίτησιν ἀπὸ τῆς Γραμματείας, διωρίσθη γραμματεὺς ὁ πανοσ. Τριτεύων κ. Καλλίνικος.

— Ἡ αὐτὴ μεταβολὴ ἐπῆλθε καὶ εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ πατριαρχιναοῦ.

Πατριαρχικὴ Αὐλή. — Ὑποβαλὼν οἰκειοθελῆ ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτοῦ παραίτησιν καὶ τυχὼν Σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀπολυτηρίου Γράμματος, ἀνεχώρησε τῇ 22 λήγοντος μηνὸς πανοικεὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὁ Αἰδεσιμολ. Μ. Ἱεροκῆρυξ καὶ Κατηχητὴς τῆς Μ. Ἐκκλησίας κ. Στέφανος Ἀθανασιάδης. Διατελέσας μέχρις ἐσχάτων ἐν τῇ διακονίᾳ τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κ/πόλεως ὡς ἐκκλησιαστικὸς καὶ ὡς ἐκπαιδευτικὸς ἐν ἀνωτέροις Ἐκπαιδευτηρίοις λειτουργός, ὡς εἰδικὸς κατηχητὴς τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ὡς ἱεροκῆρυξ ἐπὶ δωδεκαετίαν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ συγχρόνως τῆς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος, ὡς καὶ τῆς Χριστ. Ἀδελφότητος τῶν Νέων, κατὰ δὲ τὰ τελευταῖα τέσσαρα ἔτη ὡς τακτικὸς Μ. Ἱεροκῆρυξ τῆς Μ. Ἐκκλησίας, καθ᾽ ὅλην τὴν μακρὰν αὐτοῦ ἐκκλησιαστικὴν διακονίαν ἐπεδείξατο ἐξεχόντως ζηλωτὴν καὶ δόκιμον ἐπιμέλειαν καὶ διαγωγὴν ἀρίστην ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν ἑαυτοῦ καθηκόντων. Τὰς πατριαρχικὰς προσρήσεις διεβίβασεν ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος.

Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης. — Τῇ Δευτέρᾳ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος ἐν συρροῇ πολλοῦ ἐκκλησιάσματος ἐτέλεσε τὴν θ. λειτουργίαν ἐν τῷ πανηγυρίζοντι ναϊδρίῳ τῆς Σχολῆς ὁ πρόεδρος τῆς Ἐφορίας σεβ μητροπ. Γέρων ἅγιος Κυζίκου κ. Καλλίνικος. Παρέστη ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος. Ὡσαύτως παρέστησαν οἱ σεβ. μητροπ. Προύσης, Σάρδεων καὶ Ροδοπόλεως ἔφοροι τῆς Σχολῆς, Πριγκηπονήσων καὶ Ἴμβρου, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς καὶ ὁ Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν παλαιῶν ἀποφοίτων τῆς Σχολῆς.

— Ληξασῶν τῶν ἐνιαυσίων ἐξετάσεων (28 5—28/6) ἐπετράπη εἰς τοὺς ἱεροσπουδαστάς, ὅπως ἀπέλθωσιν εἰς τὰ ἴδια διὰ τὴν περίοδον τῶν θερινῶν διακοπῶν. Ἐνεκρίθη ἁρμοδίως ἡ προσθήκη καὶ ε´ τάξεως κατὰ τὸ ἐπὶ θύραις σχολικὸν ἔτος.

Ἱ. Ἁγίασμα Βλαχερνῶν. — Ἐπὶ τῇ ἐτησίᾳ ἱ. πανηγύρει τοῦ ἱ. Πατριαρχικοῦ Ἁγιάσματος τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν τὴν θείαν λειτουργίαν ἐτέλεσεν ἐν πυκνῇ συρροῇ εὐλαβῶν προσκυνητῶν ὁ σεβασμ Μητροπολίτης Νεοκαισαρείας κ. Ἀμβρόσιος, πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὀνομαστικαὶ ἑορταί. — Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ἐπεσκέφθησαν καὶ διεβίβασαν τὰς πατριαρχικὰς προσρήσεις ἐπὶ ταῖς ὀνομαστικαῖς ἑορταῖς πρὸς μὲν τὸν σεβ.

μητροπ. Μεσημβρίας κ. Νικηφόρον ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος (3), πρὸς δὲ τὸν θεοφ. ἐπίσκοπον Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιον ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος (18).

— Τὸν πανοσ. Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱ. Συνόδου κ Δωρόθεον ἄγοντα τὴν ὀνομαστικὴν αὐτοῦ ἑορτὴν (5) ἡ Α. Θ Π. ἐπεσκέψατο καὶ ηὐχήθη τὰ εἰκότα αὐτοπροσώπως.

—Τοὺς ἑορτάζοντας σεβ. μητροπολίτας Ρόδου καὶ Λέρου καὶ Καλύμνου (30), ἡ Α. Θ. Π. συνεχάρη τηλεγραφικῶς.

Μνημόσυνα.—Κατὰ τὰ τελεσθέντα μνημόσυνα ὑπὲρ τῶν ἀειμνήστων Γεωργίου ἐφένδη Μελαγχροινοῦ [ἐν Χάλκῃ] καὶ Ἰω. Χαριτωνίδου [ἐν Πέραν], διατελεσάντων ἀμφοτέρων μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ὡς καὶ τῆς ἀειμνήστου Μ. Ζωηροῦ παρέστη κατ' ἐντολὴν τῆς Α. Θ. Π. ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος.

—Κατὰ τὸ τελεσθὲν ὑπὸ τῆς κοινότητος Χαλκηδόνος μνημόσυνον (19) ὑπὲρ τοῦ ἀοιδίμου Μ/του Χαλκηδόνος (τοῦ ἀπὸ Καισαρείας) Νικολάου παρέστη ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ὁ Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου πανοσ. κ. Μάξιμος.

— Τῇ 5 λήξαντος μηνὸς ἐτελέσθη μνημόσυνον ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ὑπὲρ τῶν ἀειμνήστων μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος Ἰωακεὶμ καὶ Νικολάου, ἱερουργούντων τῶν σεβασμ. Συνοδικῶν ἁγίων Νεοκαισαρείας, Σηλυβρίας καὶ Ἡλιουπόλεως.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνοδικαὶ συνεδρίαι. —Ἐνεκρίθη ὅπως κατὰ τὴν θερινὴν περίοδον ἡ Ἱ. Σύνοδος συνεδριάζῃ ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος, καθ' ἑκάστην Τρίτην.

Κανονικαὶ ἄδειαι.—Ἐχορηγήθη συνοδικῶς ἄδεια : α') τῷ σεβ. Μ/τῃ Λιτίτσης κ. Νικοδήμῳ πρὸς μετάβασιν εἰς Ἀθήνας διὰ λόγους ὑγείας, β') τῷ σεβ. Μ/τῃ Νικοπόλεως κ. Ἰωακεὶμ μηνιαία πρὸς μετάβασιν διὰ λόγους ὑγείας εἰς τὰ λουτρὰ τῆς Αἰδηψοῦ καὶ Παλ. Φαλήρου, γ') τῷ σεβ. Μ/τῃ Ἀμασείας καὶ ἐξάρχῳ Κεντρ. Εὐρώπης κ. Γερμανῷ ἄδεια μεταβάσεως εἰς Ἀθήνας δι' ἀφορῶντας αὐτὸν λόγους, δ') τῷ σεβ. Μ/τῃ Φλωρίνης κ. Χρυσοστόμῳ μηνιαία πρὸς μετάβασιν εἰς Ἀθήνας καὶ Αἰδηψὸν δι' ἐπαρχιακὰς ὑποθέσεις καὶ λόγους ὑγείας, ε') τῷ σεβ. Μ/ῃ Πλωμαρίου κ. Κωνσταντίνῳ ὀκταήμερος ἄδεια μεταβάσεως εἰς Ἀθήνας διὰ λόγους ἐπαρχιακοὺς καὶ στ') τῷ σεβ. Μ/τῃ Νέας Πελαγωνείας κ. Ἰωακεὶμ διὰ λόγους ὑγείας μηνιαία μετάβασις εἰς Αἰδηψὸν καὶ Ἀθήνας.

Χειροτονίαι κληρικῶν. — Ἐπετράπη συνοδικῶς ἡ εἰς ἱερέα χειροτονία α') τοῦ διακόνου Σωκράτους Ραλιᾶ, χρησιμοποιηθησομένου ὡς ἱερέως τῶν δύο γειτνιαζόντων χωρίων Λημνιᾶς καὶ Μουχὰλ τῆς ἐπαρχίας Καβάλλας καὶ Νέστου καὶ β') τοῦ Σωτηρίου Δ. Κυδώνη διὰ τὴν κοινότητα Σιδηροῦντος τῆς ἐπαρχίας Καρδαμύλων.

Καθαίρεσις. — Καθῃρέθη ἀπὸ τοῦ διακονικοῦ βαθμοῦ καὶ ἀξιώματος ὁ ἐκ τοῦ χωρίου Ραχῶν τῆς ἐπαρχίας Ἰκαρίας διάκονος Δημήτριος Δ. Στράπας.

ΕΠΑΡΧΙΑΙ

Αἱ ἐν Ἑλλάδι ἐπαρχίαι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. — Κατόπιν καὶ εἰσηγητικῆς γνωμοδοτήσεως ἀπὸ μέρους τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς [ἐκ τῶν σεβ. Μ/τῶν Κυζίκου, Χαλκηδόνος. Νεοκαισαρείας καὶ Σάρδεων] ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀσχοληθεῖσα περὶ τοῦ μᾶλλον ἐνδεικνυμένου ἐκκλησιαστικῶς προσφορωτέρου τρόπου διοικήσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐπαρχιῶν τοῦ θρόνου προέκρινε τὴν κατὰ θέματα αὐτόνομον ἐκκλη-

σιαστικὴν ὀργάνωσιν καὶ διοίκησιν αὐτῶν, εἰς τρόπον ὥστε αἱ ἐπαρχίαι αὗται νὰ διοικῶνται διὰ τῶν ἐν ἑκάστῃ αὐτῶν τεταγμένων ἀρχιερέων καὶ διὰ τῶν Συνόδων τῶν θεμάτων, ἐχουσῶν πάσας τὰς εὐθύνας ἀπέναντι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου διὰ τὴν παραφυλακὴν τῶν θ. δογμάτων καὶ τῶν ἱ. κανόνων ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ αὐτῶν. Προβλέπεται καὶ σύγκλησις κατὰ καιροὺς τῆς Ἱεραρχίας τῶν ἐν λόγῳ ἐπαρχιῶν εἰς Σύνοδον, ἀλλ' αὕτη ἐστερημένη παντελῶς διοικητικοῦ χαρακτῆρος, θὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν μελέτην ζητημάτων ἐκκλησιαστικῶν, ἀφορώντων γενικώτερον ἁπάσας τὰς ἐπαρχίας ταύτας, ὡς μίαν ἑνιαίαν ἐκκλησιαστικὴν περιφέρειαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου.— Τοιαύτη ἐν ταῖς βάσεσιν αὐτῆς ἡ ληφθεῖσα συνοδικὴ ἀπόφασις ἀνεκοινώθη ἀναλελυμένως καὶ δεδικαιολογημένως τοῖς συνενδιαφερομένοις διὰ τὰ περαιτέρω.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Μελέτιος ἐκάλεσεν εἰς Σύνοδον τοὺς σεβ. Μητροπολίτας τοῦ θρόνου ἐπὶ λύσει διαφόρων ζητημάτων, 25 τὸν ἀριθμόν, σὺν ἄλλοις δὲ καὶ τῶν ἑξῆς, ἐνδιαφερόντων γενικώτερον τὴν Ἐκκλησίαν : α΄) περὶ Ἡμερολογίου, β΄) περὶ Προσυνόδου, γ΄) περὶ τῆς ἐν Μόσχᾳ Συνόδου καὶ δ΄) περὶ τῶν ἐν Οὐκρανίᾳ καὶ Ἰβηρίᾳ Ἐκκλησιῶν.

Ἡ Α. Θ. Π. κηρύττουσα τὴν ἔναρξιν τῶν Συνοδικῶν Ἐργασιῶν (6/19 Μαΐου ἐ. ἔ.) μεταξὺ ἄλλων ἀνέφερεν ὅτι «ἡ πρὸς τοὺς Μακαρ. Πατριάρχας Ἱεροσολύμων καὶ Ἀντιοχείας ἀποστολὴ πρὸς ἐπίτευξιν κοινῆς τῶν τριῶν Πατριαρχείων ἀποφάσεως περὶ συγκροτήσεως Τοπικῆς Συνόδου, πρωτίστως διὰ τὸ Ἡμερολόγιον, δὲν ἔσχε τὸ ἐλπισθὲν ἀποτέλεσμα» καὶ ὅτι «ἡ ματαίωσις τῆς προσπαθείας τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας περὶ τὴν σύγκλησιν τῆς Τοπικῆς Συνόδου καὶ ἡ διαφαινομένη ἤδη ἐπ' ἀόριστον ἀναβολὴ καὶ αὐτῆς τῆς Προσυνόδου ἐπιβάλλει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διασκεφθῇ τελειωτικῶς μόνη περὶ τῆς στάσεως αὐτῆς ἐν τῷ ζητήματι τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Ἡμερολογίου». Αἱ ληφθησόμεναι συνοδικαὶ ἀποφάσεις θὰ δημοσιευθῶσι συνολικῶς μετὰ τὸ πέρας τῶν Συνοδικῶν Ἐργασιῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ὁ ἐν Εὐρώπῃ Ρῶσος Ἱεράρχης σεβ. Μητροπολίτης κ. Εὐλόγιος διὰ μακρᾶς αὐτοῦ ἐκθέσεως πρὸς τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην (ἀπὸ 11/24 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ.) ἀναφέρων τὰς ἐναντίον αὐτοῦ ληφθείσας ἀποφάσεις τῆς ἐν Καρλοβιτσίῳ τῆς Σερβίας δρώσης καὶ αὐτοτιτλοφορουμένης «Ρωσ. Ἀρχ/κῆς Συνόδου» τοῦ σεβ. Μητροπολίτου (πρ. Κιέβου) κ. Ἀντωνίου ἐξητήσατο θερμῶς, ὅπως ἀκουσθῇ αὐθεντικὴ κρίσις περὶ αὐτοῦ : «ὅτι ἔχει πάντα τὰ ἀδιαφιλονείκητα δικαιώματα εἰς τὴν διοίκησιν τῶν Ὀρθ. Ρωσικῶν ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ Ἐκκλησιῶν, ὅτι λαβὼν τὰ δικαιώματα ταῦτα ἀμέσως παρὰ τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος δὲν εἶνε ὑποχρεωμένος ἀπολύτως νὰ ὑποτάσσηται εἰς τὴν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ τὴν διαμένουσαν ἐν Σερβίᾳ Ἀρχιερατικὴν Σύνοδον, ἥτις τοιαῦτα

δικαιώματα δὲν ἔχει παρὰ τῆς ἀνωτάτης Ρωσ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, στερεῖται δὲ καὶ ἐν γένει στερεῶν κανονικῶν βάσεων καὶ ὅτι οὔτε ἡ ἀρχιερατικὴ (Διοικοῦσα) Σύνοδος οὔτε ἡ (Γενικὴ) Σύνοδος τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Ἀρχιερέων ἔχουσι δικαίωμα νὰ στερήσωσιν αὐτὸν τοῦ δικαιώματος τῆς διοικήσεως τῆς ἐπαρχίας, νὰ ἀπαγορεύσωσιν αὐτῷ τὸ ἱεροπρακτεῖν καὶ νὰ παραπέμψωσιν αὐτὸν εἰς ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον».

Ἡ ὑπόθεσις αὕτη δὲν σχετίζεται πρὸς τὸ ὅλον ζήτημα τὸ ἀφορῶν ὁλόκληρον τὴν Ὀρθ. Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν. Αἱ ἐν Εὐρώπῃ Ὀρθ. Ρωσ. παροικίαι εὑρίσκονται σήμερον ἐν παντελεῖ χωρισμῷ ἀπὸ τῆς ἐν Ρωσίᾳ Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, οὐδεμιᾶς τῶν ἐν αὐτῇ ἐκκλησ. μερίδων ἀσκούσης ἐξουσίαν πραγματικὴν ἐπ᾿ αὐτῶν, ἡ δὲ περὶ οὗ ὁ λόγος ὑπόθεσις ἀφορᾷ εἰς διαφορὰν δύο ἱεραρχῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν Πατριαρχικὴν μερίδα. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἄλλως καὶ διὰ τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ κανονικὴν δικαιοδοσίαν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παρίδῃ τὴν κανονικῶς ὑποβληθεῖσαν αὐτῷ παρὰ τοῦ σεβ. Μητροπολίτου κ. Εὐλογίου ἔκκλησιν καὶ διὰ τοῦτο, χωρὶς διόλου νὰ θίξῃ τὸ ὑφιστάμενον πάντοτε ζήτημα τῆς κανονικῆς ἐν Εὐρώπῃ θέσεως τοῦ ἐν λόγῳ ἱεράρχου ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰ ἐπὶ τῶν Ὀρθοδ. παροικιῶν τῆς Δυτ. Εὐρώπης δικαιώματα τῆς Ἐκκλησίας Κων/πόλεως ἀπεφάνθη ὑπὲρ τοῦ σεβ. κ. Εὐλογίου καὶ κατὰ τῆς παρανόμως ἐν Σερβίᾳ δράσεως «Ρωσ. Ἀρχ/κῆς Συνόδου», ὡς δείκνυται ἐκ τῶν ἀλλαχοῦ τοῦ παρόντος τεύχους δημοσιευομένων δύο σχετικῶν πατριαρχικῶν γραμμάτων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ 1ον ἄρθρον τοῦ ἐσχάτως ψηφισθέντος Συντάγματος περὶ Θρησκείας καὶ Ἐκκλησίας διετυπώθη ὁριστικῶς ὡς ἑξῆς:

Ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχει ἀναποσπάστως ἡνωμένη δογματικῶς μετὰ τῆς ἐν Κων/πόλει Μεγάλης καὶ πάσης ἄλλης ὁμοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τηροῦσα ἀπαρασαλεύτως, ὡς ἐκείνη, τοὺς ἱεροὺς Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς κανόνας καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις. Εἶναι δὲ αὐτοκέφαλος, ἐνεργοῦσα ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης Ἐκκλησίας τὰ κυριαρχικὰ αὐτῆς δικαιώματα καὶ διοικεῖται ὑπὸ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιερέων. Οἱ λειτουργοὶ ὅλων τῶν θρησκειῶν ὑπόκεινται εἰς τὴν αὐτὴν ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἐπιτήρησιν, εἰς ἣν καὶ οἱ τῆς ἐπικρατούσης θρησκείας.

Ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶνε ἀπαραβίαστος.

Τὰ τῆς λατρείας πάσης γνωστῆς θρησκείας τελοῦνται ἐλευθέρως ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν νόμων, ἐφόσον δὲν ἀντίκεινται εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ τὰ χρηστὰ ἤθη. Ὁ προσηλυτισμὸς ἀπαγορεύεται.

Τὸ κείμενον τῶν Ἁγίων Γραφῶν τηρεῖται ἀναλλοίωτον. Ἡ εἰς ἄλλον γλωσσικὸν **τύπον ἀπόδοσις αὐτοῦ ἄνευ τῆς προηγουμένης ἐγκρίσεως τῆς Ἐκκλησίας ἀπαγορεύεται ἀπολύτως. (Ἑρμηνευτικὴ δήλωσις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 1: «Εἰς τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν**

τοῦ ἄρθρου 1 δὲν ἀντίκειται ἡ ἐν ταῖς Νέαις Χώραις καὶ τῇ Κρήτῃ ὑφισταμένη ἐκκλησιαστικὴ κατάστασις»).

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Κατ' ἐπίσημον στατιστικὴν τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐν Νοτιοσλαυΐᾳ ὑπάρχουσι 5,602,207 ὀρθόδοξοι μετὰ 2,668 ἱερέων. Οἱ ἀνήκοντες εἰς τὸ Λατινικὸν δόγμα ἀνέρχονται εἰς 4,735,154 μετὰ 3,246 ἱερέων. Οἱ Οὐνῖται εἰς 41,597 μετὰ 14 ἱερέων. Οἱ Προτεστάνται εἰς 716,847 μετὰ 135 παστόρων. Πλὴν τούτων ὑπάρχουσιν 1,337,687 Μουσουλμᾶνοι μετὰ 1100 Ἰμάμηδων καὶ 64,159 Ἰσραηλῖται μετὰ 94 Ραββίνων. Ἄλλαι τινὲς θρησκευτικαὶ ὁμολογίαι ἥττονος σπουδαιότητος ἀριθμοῦσι 17,159 ὀπαδούς· 2,000 δὲ περίπου ἄτομα εἶναι ἀκαθορίστου θρησκείας.

(Ἐκ τῆς «Νέας Σιὼν»)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Ἐπὶ τῇ ὑπὸ τοῦ Παναγ. Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἀπονομῇ τοῦ τίτλου «Μακαριώτατος» τῷ Προέδρῳ τῆς ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας κ. Διονυσίῳ, ἡ Α. Μ. τῷ μὲν Ἀρχιεπισκόπῳ Βίλνας κ. Θεοδοσίῳ παρεχώρησε τὸ δικαίωμα νὰ φέρῃ ἐπὶ τοῦ ἐπανωκαλυμμαύχου σταυρὸν ἀδαμάντινον, πρὸς δὲ τοὺς ἐπισκόπους Ἀλέξανδρον καὶ Ἀλέξιον ἐδώρησεν ἀνὰ ἓν πολύτιμον ἐγκόλπιον.

(«Ἐκκλησία», 30 Μαΐου 1927)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Καθὰ ἀνέγραψεν ὁ «Ἀγγελιοφόρος τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς ὀρθ. Ρωσ. Ἐκκλησίας» (ἀρ. 4 (17) ἐ. ἔ.), τέλη παρελθόντος μηνὸς Μαρτίου ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ Μακαριώτατος Καθολικὸς τῆς Ἰβηρίας Ἀμβρόσιος. Τοποτηρητὴς ἐξελέγη ὁ σεβ. Μητροπολίτης κ. Χριστοφόρος.

ΑΡΜΕΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Γενομένης ἐκλογῆς τῇ 26 λήξαντος μηνὸς πρὸς ἀνάδειξιν Πατριάρχου διὰ τὸν ἀπὸ πενταετίας χηρεύοντα ἀρμενικὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἐν Κων/πόλει, Πατριάρχης ἀνεδείχθη ὁ σεβ. Ἐπίσκοπος Πέραν Μεσρὸπ Ναρογιάν. Πρὸς τὴν Α. Μ. τὰς συγχαρητικὰς προσρήσεις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος διεβίβασεν ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος.

ΒΑΠΤΙΣΤΑΙ. ΜΕΘΟΔΙΣΤΑΙ

Στατιστικαὶ πληροφορίαι. — Μερικοὶ ἀριθμοὶ δύνανται νὰ παραστήσωσιν εὐγλωττότατα τὴν προθυμίαν τῶν Βορειοαμερικανῶν πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν Ἐκκλησιῶν των. Αἱ Βαπτιστικαὶ Ἐκκλησίαι, ἐκτὸς τῶν σχολείων κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως καὶ φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων, διατηροῦν 90 κολλέγια καὶ πανεπιστήμια. Ἡ ἐπισκοπικὴ Μεθοδιστικὴ Ἐκκλησία διατηρεῖ 42 κολλέγια καὶ πανεπιστήμια, 10 θεολογικὰς σχολάς, 34 ἱερατικὰς σχολάς, 4 Ἰατρικὰς σχολάς, 9 σχολὰς νομικῆς, 3 σχολὰς ὀδοντοϊατρικῆς, μίαν φαρμακευτικὴν σχολήν, 2 σχολὰς μηχανικῆς, 3 ἐμπορικὰς σχολάς, μίαν δασονομικὴν σχολήν. Διατηρεῖ ἀκόμη 8 κολλέγια διὰ τοὺς μαύρους, μίαν σχολὴν θεολογίας, μίαν ἰατρικῆς. Δύο μόνον κλάδοι τοῦ πρεσβυτεριανισμοῦ συντηροῦν 85 κολλέγια, Ἀκαδημίας, καὶ πανεπιστήμια καὶ 18 θεολογικὰ σεμινάρια. [«Πάνταινος, 6/19 Μαΐου 1927]

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἡ θεολογικὴ παρ' ἡμῖν Ἐπιστήμη πλουτίζεται προσεχῶς διὰ τῆς ἐκδόσεως τῶν σοβαρῶν ἐπιστημονικῶν ἔργων τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ τῆς θεολογίας καὶ τῆς φιλοσοφίας ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Ἱ. Θεολογικῇ Σχολῇ ἐλλογιμωτάτου κ. Βασιλείου Ἀντωνιάδου, σεβαστοῦ ἀρχισυντάκτου τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ. Ἡ ἐπὶ τούτῳ καταρτισθεῖσα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ἐπιτροπὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψει τὴν πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ σεβαστοῦ καθηγητοῦ βαθεῖαν ἐκτίμησιν τῶν ἁπανταχοῦ μαθητῶν αὐτοῦ καὶ τῶν καθόλου φίλων τῶν γραμμάτων, εὐελπιστοῦσα δὲ διὰ τοῦτο εἰς τὴν προαιρετικὴν αὐτῶν εἰσφοράν, ἤρξατο τοῦ ἐκδοτικοῦ αὐτῆς ἔργου ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ***Χριστιανικῆς Ἠθικῆς.*** Ἡ ἔκδοσις ἀρξαμένη, ὡς προηγγέλθη, ἀπὸ τῆς 1ης παρελθόντος μηνὸς Ἰουνίου συντελεῖται μετὰ πάσης ἐπιμελείας καὶ καλαισθησίας τυπογραφικῆς. Μετὰ χαρᾶς ἀγγέλλουσα ταῦτα ἡ Ἐπιτροπὴ πρὸς πάντας τοὺς ἁπανταχοῦ μαθητὰς τοῦ σεβαστοῦ καθηγητοῦ, ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, διακόνους καὶ λαϊκοὺς καὶ πάντας τοὺς φιλομούσους, ὅσοι ἔχουσι λαβόντες τὴν σχετικὴν ἀγγελίαν, παρακαλεῖ θερμῶς τοὺς ἐξ αὐτῶν καθυστεροῦντας τὴν εἰσφορὰν αὐτῶν, ὅπως σπεύσωσι νὰ ἀποστείλωσι ταύτην ***πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Σάρδεων κ. Γερμανὸν—Κωνσταντινούπολιν, Φανάριον—Πατριαρχεῖα.***

*
* *

Εἶναι γνωσταὶ αἱ οἰκονομικαὶ δυσχέρειαι πρὸ τῶν ὁποίων εὑρίσκεται σήμερον πᾶσα ἐκδοτικὴ ἐργασία, ὅταν μάλιστα πρόκειται περὶ Περιοδικοῦ, ἀπαιτοῦντος συχνοτέρας δαπάνας. Τοῦτο ἔχουσα ὑπ' ὄψει ἡ Διεύθυνσις ἀπευθύνει ἔτι ἅπαξ θερμὴν παράκλησιν πρὸς τοὺς ἀξιοτίμους συνδρομητάς, ἰδίᾳ τοὺς καθυστεροῦντας τὴν συνδρομὴν τοῦ Α' ἔτους, ὅπως εὐαρεστηθῶσι νὰ ἀποστείλωσιν αὐτήν, συντελοῦντες οὕτω εἰς τὴν ὁμαλωτέραν ἔκδοσιν τῆς «Ὀρθοδοξίας». Προσεπιδηλοῦται δὲ εἰς αὐτοὺς ὅτι, λόγῳ τῶν ὡς ἄνω δυσχερειῶν, ἡ συνδρομὴ τοῦ Β' ἔτους ὡρίσθη διὰ μὲν τὸ ἐξωτερικὸν εἰς *3* λίρας Τουρκίας διὰ δὲ τὸ ἐσωτερικὸν εἰς *2.50*.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ἀπὸ Ἀπριλίου τοῦ παρελθόντος ἔτους ἤρξατο ἐκδιδόμενον ἐν Βελγίῳ μηνιαῖον περιοδικὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα «Εἰρηνικόν» **(Irénikon)**, ὄργανον τοῦ κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1925 ἱδρυθέντος μοναχικοῦ τάγματος «τῆς Ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν». Σκοπὸς τοῦ τε τάγματος καὶ τοῦ δημοσιογραφικοῦ αὐτοῦ ὀργάνου εἶναι «νὰ παρασκευάσῃ διὰ βραδείας, εἰρηνικῆς καὶ ἀδελφικῆς ἐνεργείας τὴν εἰς τὴν οἰκουμενικὴν ἑνότητα τῆς Ἐκκλησίας ἐπάνοδον τῶν ἀπὸ ταύτης ἀπεσχισμένων χριστιανῶν». Συμφώνως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἐν τῷ ἐν λόγῳ περιοδικῷ δημοσιεύονται μελέται καὶ ἄρθρα ἀναφερόμενα κυρίως εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν, παρακολουθεῖται δὲ ἡ σύγχρονος αὐτῆς ζωή. Ἐν τῷ 9ῳ αὐτοῦ τεύχει (Δεκεμβρίου 1926) τὸ «Εἰρηνικὸν» ποιεῖται εὔφημον μνείαν περὶ τῆς «Ὀρθοδοξίας», μετ' ἐπαίνων δὲ σημειοῖ ἰδιαιτέρως τὰς ἐν αὐτῇ δημοσιευομένας μελέτας τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Νεοκαισαρείας κ. Ἀμβροσίου καὶ τοῦ ἡμετέρου ἀρχισυντάκτου κ. Β. Ἀντωνιάδου.

Ἡ ***Ὀρθοδοξία,*** ἐπιθυμοῦσα νὰ συμπεριλάβῃ ἐν τῷ παρόντι τεύχει τὰ κατὰ τὴν ὑψηλὴν ἐπίσκεψιν τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ἐξεδόθη τὴν φορὰν ταύτην ἐξαιρετικῶς τὴν 1ην Ἰουλίου.

مدير مسؤل: ملاتيوس لوقاكيس